

EXPERIÈNCIES GUIADES

Silo

Primera part: narracions

I. L'INFANT

Camino pel camp. És de matí, molt d'hora. A mesura que avanço em sento segur i alegre.

Arribo a entreveure una construcció d'aspecte antic. Sembla feta de pedra. També el sostre, fet a dues aigües, és com de pedra. Grans columnes de marbre ressalten al frontal.

Arribo a l'edifici i veig una porta de metall, que sembla molt pesant. Per sorpresa, des d'un costat, surten dos animals ferotges que se'm llancen al damunt. Afortunadament, queden retinguts per sendes cadenes tenses a molt poca distància de mi. No hi ha manera d'arribar a la porta sense que els animals m'ataquin. Llavors els llanço un paquet que conté menjar. Les bèsties l'engoleixen i queden adormides.

M'apropo a la porta. L'examino. No veig pany ni cap altre element per obrir-la. Malgrat això, empenyo amb suavitat i la fulla s'obre amb un so metàl·lic de segles. Un ambient molt llarg i il·luminat suaument queda al descobert. No arribo a veure'n el fons. A esquerra i a dreta hi ha quadres que arriben fins a terra. Són tan grans com persones. Cadascun representa escenes diferents. En el primer, a la meva esquerra, hi ha un home assegut rere una taula sobre la qual hi ha baralles, daus i altres elements de joc. Em quedo observant l'estrany barret amb què està cobert el cap del jugador. Llavors, tracto d'acaronar la pintura en la part del barret però no sento resistència al tacte, sinó que el braç entra en el quadre. Introdueixo una cama dins del quadre i després tot el meu cos. El jugador aixeca la mà i exclama: "Un moment, no pot passar si no paga l'entrada!" Busco entre la meva roba, trec una petita esfera de cristall i li dono. El jugador fa un gest d'afirmació i passo pel seu costat.

Sóc a un parc d'atraccions. És de nit. Per tot arreu veig jocs mecànics plens de llum i moviment... però no hi ha ningú. Malgrat això, descobreixo a prop meu un infant d'uns deu anys. Està d'esquena. M'acosto i quan es gira per mirar-me, m'adono que sóc jo mateix quan era petit. (*)

Li pregunto què hi fa allà i em diu alguna cosa referida a una injustícia que li han fet. Es posa a plorar i el consolo prometent-li que el portaré als jocs. Insisteix en la injustícia. Aleshores, per entendre'l, començo a recordar quina fou la injustícia que vaig patir a aquella edat. (*)

Ara recordo i per algun motiu comprenc que s'assembla a la injustícia que pateixo a la vida actual. Em quedo pensant, però l'infant continua plorant. (*)

Llavors dic: "Bé, arranjaré la injustícia que sembla que em fan. Per a això, començaré per ser amistós amb les persones que em creen aquesta situació". (*)

Veig que l'infant riu. L'acarono i li dic que ens tornarem a veure. Em saluda i se'n va molt content. Surto del parc i passo pel costat del jugador que em mira de reüll. En aquest moment toco el seu barret i el personatge, burleta, fa l'ullet. Emergeixo del quadre i em trobo novament a l'ambient llarg. Llavors, camino lentament i surto per la porta. A fora, els animals dormen. Passo entre ells sense sobresalt.

El dia esplèndid m'acull. Torno pel camp obert amb la sensació d'haver comprès una situació estranya amb unes arrels que s'enfonsen en un temps llunyà. (*)

II. L'ENEMIC

Sóc al centre de la ciutat, en el moment de més activitat comercial. Vehicles i gent es desplacen precipitadament. Jo també em moc amb urgència.

De sobte, tot queda paralitzat. Únicament jo tinc moviment. Aleshores, examino les persones. Em quedo observant una dona i després un home. Camino al seu voltant. Els estudio des de molt a prop. Després pujo al sostre d'un cotxe i des d'allà miro al voltant i comprovo que, a més, tot és en silenci. Reflexiono un instant i comprovo que persones, vehicles i tot tipus d'objectes són a la meua disposició. Immediatament em poso a fer tot el que vull, de tal manera i tan frenèticament que passat un temps estic esgotat. Descanso mentre se m'acuden noves activitats. Així que torno a fer el que em ve de gust sense cap perjudici.

Però, qui veig allà! Ni més ni menys que aquell element amb qui tinc alguns comptes pendants. En efecte, crec que és qui més m'ha perjudicat en tota la meua vida... Com les coses no poden quedar així, toco de sobte el meu enemic i veig que recobra algun dels seus moviments. Em mira amb horror i entén la situació, però està paralitzat i indefens. Per tant, començo a dir-li tot el que vull i li prometo la meua revenja immediata. Sé que ho sent tot, però no pot respondre, així és que començo per recordar-li aquelles situacions en què em va afectar tan negativament. (*)

Mentre estic atrafegat amb el meu enemic, apareixen caminant diverses persones. S'aturen davant nostre i comencen a constrènyer el subjecte. Aquest comença a respondre entre plors que està penedit del que ha fet. Demana perdó i s'agenolla mentre els nouvinguts continuen interrogant-lo. (*)

Passat un temps, proclamen que una persona tan infame no pot seguir vivint, així és que el condemnen a mort. Estan per linxar-lo, mentre la víctima demana clemència. Llavors, el perdono. Tots acaten la meua decisió. Després el grup se'n va molt conforme. Quedem sols de nou. Aprofito la situació per completar la meua revenja, davant la seva desesperació creixent. De manera que acabo de dir i fer tot el que em sembla adequat. (*)

El cel s'enfosqueix violentament i comença a ploure amb força. Mentre busco refugi darrere d'una vidriera, observo que la ciutat recobra la seva vida normal. Els vianants

corren i els vehicles marxen amb compte entre cortines d'aigua i ràfegues de vent huracanat. Fulgors elèctrics continuats i forts trons emmarquen l'escena mentre segueixo mirant a través dels vidres. Em sento totalment relaxat, com buit per dintre, mentre observo gairebé sense pensar.

En aquest moment apareix el meu enemic buscant protecció de la tempesta. S'apropa i em diu: "quina sort trobar-se en aquesta situació!" M'observa tímidament. El reconforto donant-li uns copets suaus a l'esquena, mentre s'encongeix d'espatlles. (*)

Començo a revisar en el meu interior els problemes de l'altre. Veig les seves dificultats, els fracassos de la seva vida, les seves enormes frustracions, la seva feblesa. (*)

Sento la solitud d'aquest ésser humà que s'aixopluga al meu costat, humit i tremolós. El veig brut, en un abandó patètic. (*)

Aleshores, en un rampell de solidaritat, li dic que l'ajudaré. Ell no diu res. Abaixa el cap i es mira les mans. Adverteixo que els seus ulls s'ennuolen. (*)

Ha deixat de ploure. Surto al carrer i aspiro profundament l'aire net. Immediatament m'allunyo de l'indret.

III. EL GRAN ERROR

Sóc dempeus enfront d'una mena de tribunal. La sala, a vessar de gent, roman en silenci. Per tot arreu veig rostres severos. Tallant la tremenda tensió acumulada en la concurrència, el Secretari (ajustant-se les ulleres), pren un paper i anuncia solemnement: "Aquest Tribunal condemna l'acusat a la pena de mort". Immediatament es produeix una cridòria. Hi ha qui aplaudeix, altres esbronquen. Arribo a veure una dona que cau desmaiada. Després, un funcionari aconsegueix imposar silenci.

El Secretari em clava la seva tèrbola mirada alhora que pregunta: "Té alguna cosa a dir?". Li responc que sí. Aleshores, tothom torna al seu seient. Immediatament, demano un got d'aigua i després d'alguna agitació a la sala, algú me l'apropa. L'acosto a la boca i faig un glop. Completo l'acció amb una sonora i perllongada gàrgara. Després dic: "ja està!". Algú del tribunal m'increpa asprament "com que ja està?". Li responc que sí, que ja està. En tot cas, per conformar-lo dic que l'aigua del lloc és molt bona, que qui ho havia de dir, i dues o tres gentileses per l'estil...

El Secretari acaba de llegir el paper amb aquestes paraules: "...per consegüent, es complirà la sentència avui mateix i se'l deixarà en el desert, sense aliments i sense aigua. Sobretot, sense aigua. He dit!" Li pregunto amb força: "Com que... he dit?". El Secretari, arqueja les celles i afirma: "El que he dit, he dit!"

Poc després em trobo enmig del desert viatjant en un vehicle i escortat per dos

bombers. Ens aturem en un punt i un d'ells diu: "Baixi!". Aleshores, baixo. El vehicle gira i torna per on ha vingut. A mesura que s'allunya entre les dunes, veig que es fa cada vegada més petit.

El sol declina però és intens. Començo a sentir molta set. Em trec la camisa, i me la col·loco sobre el cap. Investigo al voltant. Descobreixo a prop una fondalada al costat d'unes dunes. Vaig cap allà i acabo seient en l'estret espai d'ombra que projecta el vessant. L'aire s'agita vivament i aixeca un núvol de sorra que enfosqueix el sol. Surto de la fondalada per por a quedar sepultat si el fenomen s'accentua. Les partícules sorrenques colpegen el meu tors descobert com ràfegues de metralla vidriosa. Poc després la força del vent m'ha fet caure.

La tempesta ha passat, el sol s'ha post. En el crepuscle veig davant meu una semiesfera blanquinosa, gran com un edifici de diversos pisos. Penso que es tracta d'un miratge. No obstant això, m'incorporo i m'hi dirigeixo. A molt poca distància, adverteixo que l'estructura és d'un material fi com plàstic emmirallat, potser inflat amb aire comprimit.

Em rep un subjecte vestit a la manera beduïna. Entrem per un tub encatifat. Es corre una planxa i al mateix temps m'assalta l'aire refrescant. Som a l'interior de l'estructura. Observo que tot està invertit. Es diria que el sostre és un pis pla del qual pengen diversos objectes: taules rodones elevades amb les potes cap amunt; aigües que cauen a dojo, es corben i tornen a pujar, i formes humanes assegudes al capdamunt. En advertir la meva estranyesa, el beduí em passa unes ulleres, mentre diu: "posi-se-les!". Obeeixo i es restableix la normalitat. Al capdavant veig una gran font que expel·leix dolls d'aigua verticals. Hi ha taules i alguns objectes que combinen color i forma amb exquisidesa.

Se m'apropa gatejant el secretari. Diu que està terriblement marejat. Aleshores li explico que veu la realitat al revés i que s'ha de treure les ulleres. Se les treu i s'incorpora sospirant, mentre diu: "En efecte, ara tot està bé, però sóc curt de vista". Després afegeix que m'estava buscant per explicar que jo no sóc la persona a la qual s'havia de jutjar; que ha estat una confusió lamentable. Immediatament, surt per una porta lateral.

Camino unes passes i em trobo un grup de persones assegudes en cercle sobre coixins. Són ancians d'ambdós sexes, amb característiques racials i vestits diferents. Tots ells de bells rostres. Cada vegada que un d'ells obre la boca, brollen sons com d'engranatges llunyans, de màquines gegants, de rellotges immensos. Però també escolto la intermitència dels trons, el cruixit de les roques, el desprendiment de plaques de glaç, el rítmic rugit de volcans, el breu impacte de la pluja gentil, l'agitació sorda dels cors; el motor, el múscul, la vida... però tot això harmonitzat i perfecte, com en una orquestra magistral.

El beduí em dona uns audiòfons i diu: "Col·loqui-se'ls. Són traductors". Me'ls poso i escolto clarament una veu humana. Comprenc que és la mateixa simfonia d'un dels ancians traduïda per a la meua oïda maldestra. Ara, en obrir ell la boca, escolto: "...som les hores, som els minuts, som els segons... som les distintes formes del temps. Com hi ha hagut un error amb tu, et donarem l'oportunitat de recomençar la

teva vida. On vols començar-la de nou? Potser des del naixement... potser un instant abans del primer fracàs. Reflexiona". (*)

He intentat trobar el moment en què vaig perdre el control de la meva vida. Li explico a l'ancià. (*)

Molt bé –diu ell– i com ho faràs, si tornes a aquest moment, per prendre un rumb diferent? Pensa que no recordaràs el que ve després. Queda una altra alternativa –afegeix– pots tornar al moment de l'error més gran de la teva vida i, sense canviar els esdeveniments, canviar no obstant el seu significat. D'aquesta manera, pots fer-te una vida nova.

En el moment que l'ancià fa silenci, veig que tot al meu voltant s'inverteix en llums i colors, com si es transformés en el negatiu d'una pel·lícula... fins que tot torna a la normalitat. Però em trobo en el moment del gran error de la meva vida. (*)

Allí estic impulsat a cometre l'error. I per què estic obligat a fer-ho? (*)

No hi ha altres factors que influeixen i no els vull veure? L'error fonamental, a què és degut? Què hauria de fer, en canvi? Si no cometo aquest error, canviarà l'esquema de la meva vida i aquesta serà millor o pitjor? (*)

Tracto de comprendre que les circumstàncies que actuen no poden ser modificades i ho accepto tot com si fos un accident de la naturalesa: com un terratrèmol, o un riu que desborda el seu jaç i arruïna el treball i l'habitatge dels pobladors. (*)

M'esforço a acceptar que en els accidents no hi ha culpables. Ni la meva feblesa; ni els meus excessos; ni les intencions d'altres no poden ser modificades en aquest cas. (*)

Sé que si ara no em reconcilio, la meva vida a futur seguirà arrossegant la frustració. Aleshores, amb tot el meu ésser, perdono i em perdono. Admeto allò que va ocórrer com alguna cosa incontrolable per mi i per altres. (*)

L'escena comença a deformatar-se i s'inverteixen els claroscurs com en un negatiu de fotografia. Al mateix temps, escolto la veu que em diu: "Si pots reconciliar-te amb el teu error més gran, la teva frustració morirà i hauràs pogut canviar el teu Destí..."

Estic dret enmig del desert. Veig aproximar-se un vehicle. Crido: "Taxi!". Un moment després estic assegut còmodament en el seient del darrere. Miro el conductor que va vestit de bomber i li dic: "Porti'm a casa... no corri, així tinc temps de canviar-me de roba." Penso: "Qui no ha sofert més d'un accident al llarg de la seva vida?"

IV. LA NOSTÀLGIA

Les llums acolorides llampurnegen al ritme de la música. Tinc al davant qui va ser el meu gran amor. Ballem lentament i cada flaix em mostra un detall del seu rostre o del seu cos. (*)

Què va fallar entre nosaltres? Potser els diners. (*)

Potser aquelles altres relacions. (*)

Potser aspiracions diferents. (*)

Potser el destí, o allò tan difícil de precisar aleshores. (*)

Ballo lentament, però ara amb qui va ser aquell altre gran amor. Cada flaix em mostra un detall del seu rostre o del seu cos. (*)

Què va fallar entre nosaltres? Potser els diners. (*)

Potser aquelles altres relacions. (*)

Potser aspiracions diferents. (*)

Potser el destí, o allò tan difícil de precisar aleshores. (*)

Jo et perdono i em perdono, perquè si el món balla al voltant i nosaltres ballem, què podem fer per les fèrries promeses que van ser papallones de colors canviants.

Rescato les coses bones i belles de l'ahir amb tu. (*)

I també amb tu. (*)

I amb tots aquells en qui vaig enlluernar els meus ulls. (*)

Ah, sí! La pena, la sospita, l'abandó, la tristor infinita i les ferides de l'orgull són el pretext. Que petits resulten al costat d'una fràgil mirada. Perquè els grans mals que recordo són errors de dansa i no la dansa mateixa.

De tu agraeixo el somriure lleu. I de tu el murmuri. I de tots aquells, agraeixo l'esperança d'un amor etern. Quedo en pau amb l'ahir present. El meu cor està obert als records dels bons moments. (*)

V. LA PARELLA IDEAL

Camino per un espai obert, destinat a exposicions industrials. Veig naus i maquinària. Hi ha molts nens a qui s'han destinat jocs mecànics d'alta tecnologia.

M'apropo fins a un gegant fet de material sòlid. És dempeus. Té un gran cap pintat amb colors vius. Una escala arriba fins a la seva boca. Per ella els petits grimpen fins a la cavitat enorme i quan un entra, la boca es tanca suaument. Al cap d'una estona, el nen surt expulsat per la part del darrere del gegant i llisca per un tobogan que acaba a la sorra. Un a un entren i surten, acompanyats per la música que brolla del gegant:

“Gargantua s'empassa els nens amb molta cura sense fer-los mal! Ahahà, ahahà, amb molta cura, sense fer-los mal!”

Em decideixo a pujar per l'escaleta, entro en la boca enorme i trobo un recepcionista que em diu: "Els nens segueixen pel tobogan, els grans per l'ascensor".

L'home continua donant explicacions, mentre descendim per un tub transparent. En un moment li dic que ja devem ser a nivell del sòl. Ell comenta que tot just anem per l'esòfag, ja que la resta del cos és sota terra, a diferència del gegant infantil que està íntegre en la superfície. "Sí, hi ha dos Gargantues en un –m'informa– el dels nens i el dels grans. Som a molts metres sota terra... Ja hem passat el diafragma, de manera que aviat arribarem a un lloc molt simpàtic. Vegi, ara que s'obre la porta del nostre ascensor se'ns presenta l'estómac... Vol baixar aquí? Com pot veure, és un modern restaurant en què se serveixen dietes d'arreu del món".

Li dic al recepcionista que tinc curiositat per la resta del cos. Aleshores, seguim descendint. "Ja som al baix ventre –anuncia el meu interlocutor, mentre obre la porta–. Té una decoració molt original. Les parets de colors canvians són cavernes folrades delicadament. El foc central enmig del saló és el generador que dona energia a tot el gegant. Els seients són per a repòs del visitant. Les columnes distribuïdes en diferents punts permeten jugar a fet i amagar... un hi pot aparèixer i desaparèixer al darrere. Té més gràcia si són uns quants els visitants que participen. Bé, si és el seu desig, el deixo aquí. Només cal que s'apropi fins a l'entrada de l'ascensor perquè la porta s'obri i pugui tornar a la superfície. Tot és automàtic... una meravella, no troba?".

Es tanca la porta i resto sol al recinte.

Crec ser dins del mar. Un gran peix passa a través meu i comprenc que els corals, les algues i les diverses espècies vives, són projeccions tridimensionals que donen un efecte increïble de realitat. M'assec a observar sense presses el relaxant espectacle. De sobte, veig que des del foc central surt una figura humana amb el rostre cobert. Se m'apropa lentament. S'atura a curta distància i diu: "Bon dia, sóc una holografia. Homes i dones tracten de trobar en mi la seva parella ideal. Estic programada per prendre l'aspecte que vostè cerca, però quin és aquest aspecte? Jo no puc fer res sense un petit esforç seu. Però si ho intenta, les seves ones encefàliques seran descodificades, amplificades, transmeses i recodificades novament en l'ordinador central que, al seu torn, farà les recomposicions que em permetran perfilar la meva identitat".

"I aleshores, què faig?" –li pregunto.

"Li recomano –explica– que procedeixi en l'ordre següent. Pensi en quins trets comuns han tingut totes les persones amb les quals s'ha lligat afectivament. No es refereixi solament al cos o al rostre, sinó també al caràcter. Per exemple: eren protectores, o pel contrari, inspiraven en vostè necessitat de donar-los protecció?" (*)

"Eren valentes, tímides, ambicioses, enganyadores, somniadores, o cruels?" (*)

"I ara, quina cosa igualment desagradable, o reprotxable, o negativa han tingut en comú?" (*)

"Quins han estat els seus trets positius?" (*)

"En què s'han semblat els inicis de totes aquestes relacions?" (*)

“En què s'han semblat els finals?” (*)

“Procuri recordar amb quines persones s'ha volgut relacionar sense que les coses resultessin i per què no van resultar.” (*)

“Ara, atenció, començaré a prendre les formes que vostè ambiciona. Indiqui'm i ho faré a la perfecció. Estic llesta, així és que pensi: Com haig de caminar? Com estic vestida? Què faig exactament? Com parlo? On som i què fem?”

“Mira el meu rostre, tal com és!” (*)

“Mira en la profunditat dels meus ulls, perquè ja he deixat de ser una projecció per convertir-me en quelcom real... mira en la profunditat dels meus ulls i digues-me dolçament què hi veus.” (*)

M'aixeco per tocar la figura però ella m'eludeix i desapareix darrere d'una columna. Quan hi arribo, comprovo que s'ha esfumat. No obstant això, sento en la meva espatlla una mà que es recolza suaument, alhora que algú diu: “No miris enrere. N'has de tenir prou amb saber que som molt a prop l'un de l'altre i que, gràcies a això, poden aclarir-se les teves cerques”. En el moment que acaba la frase, em giro per veure qui hi ha al meu costat, però només percebo una ombra que fuig. Simultàniament, el foc central rugeix i m'enlluerna amb la seva brillantor.

M'adono que l'escenografia i la projecció han creat l'ambient propici perquè brolli la imatge ideal. Aquesta imatge que està en mi i que ha arribat a tocar-me lleument, però que per una impaciència incomprendible ha desaparegut entre els meus dits. Sé que ha estat prop meu i amb això en tinc prou. Tanmateix, comprovo que l'ordinador central no ha pogut projectar una imatge tàctil com la que he sentit en la meva espatlla...

Arribo a l'entrada de l'ascensor. La porta s'obre i aleshores escolto un cant infantil: “Gargantua s'empassa els grans amb molta cura sense fer-los mal! Ahahà, ahahà, amb molta cura, sense fer-los mal!”

VI. EL RESSENTIMENT

És de nit. Sóc a una antiga ciutat solcada per canals d'aigua que passen per sota els ponts dels carrers. Recolzat en una balustrada, miro cap avall el desplaçament lent d'una massa líquida tèrbola. Malgrat la bromera arribo a veure, sobre un altre pont, un grup de persones. Gairebé no sento els instruments musicals que acompanyen veus tristament desafinades. Campanades llunyanes roden fins a mi, com a onades enganxoses de plany.

El grup se n'ha anat, les campanes han callat.

En un passatge diagonal, llums malsanes de colors fluorescents il·luminen amb prou feines.

Emprenc el meu camí i m'interno en la boira. Després de deambular entre carrerons i ponts desemboco en un espai obert. És una plaça quadrada i pel que sembla buida. El terra enrajolat em porta fins a un extrem cobert per les aigües quietes.

La barca, semblant a un carruatge, m'espera allà al davant. Però, abans, haig d'avançar entre dues llargues fileres de dones. Vestides amb túniques negres i sostenint torxes, quan passo diuen a cor: "Oh, mort!, el teu il·limitat imperi atrapa onsevulga els qui viuen. De tu depèn el termini concedit a la nostra edat. El teu son perenne aniquila les multituds, ja que ningú eludeix el teu poderós impuls. Tu, únicament, tens el judici que absol, i no hi ha art que es pugui interposar a la teva rauxa, ni súplica que revoqui el teu designi."

Pujo a la carrossa i rebo l'ajut del barquer que després roman dret al meu darrere. M'acomodo en un seient espaiós. Adverteixo que ens elevem fins a quedar lleugerament separats de l'aigua. Llavors, comencem a desplaçar-nos suspesos sobre el mar obert i immòbil, com un mirall sense fi que reflecteix la lluna.

Hem arribat a l'illa. La llum nocturna permet veure un llarg camí vorejat de xiprers. La barca es posa a l'aigua i es balanceja una mica. Baixo, mentre el barquer roman impassible.

Avanço en línia recta entre els arbres que xiulen amb el vent. Sé que les meves passes són observades. Pressento que hi ha alguna cosa o algú amagat més endavant. M'aturo. Darrere un arbre, l'ombra em crida amb moviments lents. Vaig cap a ella i gairebé en arribar, un hàlit greu, un sospir de mort, em colpeja el rostre: "Ajuda'm –mormola– sé que has vingut a alliberar-me d'aquesta presó confusa. Només tu pots fer-ho... Ajuda'm!"

L'ombra explica que és aquella persona amb la qual estic ressentit profundament. (*)

I, com si endevinés el meu pensament, afegeix: "No importa que aquell amb qui estàs lligat pel ressentiment més profund hagi mort o sigui viu, perquè el domini del record obscur no respecta fronteres".

Després continua: "Tampoc no hi ha diferències si l'odi i el desig de venjança s'han nuat en el teu cor des de la infantesa o des de l'ahir recent. El nostre temps és immòbil, per això sempre assetgem per sorgir deformats com diferents temors quan l'oportunitat és propícia. I aquests temors són la nostra revenja pel verí que hem de provar cada vegada".

Mentre li pregunto què haig de fer, un raig de lluna il·lumina dèbilment el seu cap, cobert per un mantell. Després l'espectre es deixa veure amb claredat i hi reconec les faccions d'aquell que va obrir la meva ferida més gran. (*)

Li dic coses que mai no hagués comentat amb ningú; li parlo amb la franquesa més gran que sóc capaç.

Em demana que consideri de nou el problema i que li expliqui els detalls més importants sense limitació, encara que les meves expressions siguin injurioses. Fa èmfasi que no deixi d'esmentar cap rancúnia que senti, perquè si no seguirà captiu per sempre. Llavors, procedeix d'acord a les seves instruccions. (*)

Immediatament, em mostra una forta cadena que l'uneix a un xiprer. Jo, sense dubtar, la trenco d'un cop sec. En conseqüència, el mantell es desploma buit i quedà estès a terra, alhora que una silueta s'esvaeix en l'aire i la veu s'allunya cap amunt, repetint paraules que he conegut abans: "Adéu d'una vegada! La lluerna ja anuncia la proximitat de l'alba i comença a empal·lidir el seu fulgor indecís. Adéu, adéu, adéu. Recorda'm!" En comprendre que aviat es farà de dia, em giro per tornar a la barca però, abans, recullo el mantell que ha quedat a terra. Me'l creuo a l'espatlla i alleugereixo el pas a la tornada. Mentre m'apropo a la costa, ombres furtives em pregunten si algun dia tornaré a alliberar altres ressentiments.

Ja a prop del mar, veig un grup de dones vestides amb túniques blanques, que sostenen alçades sendes torxes. En arribar a la carrossa dono el mantell al barquer. Aquest, llavors, el lliura a les dones. Una d'elles li cala foc. El mantell es crema i ràpidament es consumeix, sense deixar cendres. En aquell instant em sento molt alleugerit, com si hagués perdonat amb sinceritat un greuge enorme. (*)

Pujo a la barca, que ara té l'aspecte d'una moderna llanxa esportiva. Mentre ens separem de la costa sense encendre encara el motor, escolto el cor de les dones que diu: "Tu tens el poder de despertar el letàrgic, unint el cor al cap, deslliurant la ment del buit, allunyant les tenebres de la interna mirada i l'oblit. Vés, benaurada potestat. Memòria veritable que redreces la vida cap al recte sentit".

El motor arranca en l'instant que comença a sortir el sol a l'horitzó marí. Miro el conductor jove de rostre fort i net, mentre accelera somrient cap al mar.

Ara que ens acostem a gran velocitat, rebotem en el suau onatge. Els raigs de sol dauren les superbes cúpules de la ciutat, mentre al seu voltant flamegen coloms en bandades alegres.

VII. LA PROTECTORA DE LA VIDA

Suro d'esquena en un llac. La temperatura és molt agradable. Sense esforç, puc mirar a ambdós costats del meu cos i descobreixo que l'aigua cristal·lina em permet veure el fons.

El cel és d'un blau lluminós. Molt a prop hi ha una platja d'arena suau, quasi blanca. És un còdol sense onatge al qual arriba l'aigua de mar.

Sento que el meu cos sura tou i que es relaxa cada vegada més, procurant-me una extraordinària sensació de benestar.

En un moment, decideixo invertir la posició i, llavors, començo a nedar amb molta harmonia fins a arribar a la platja i surto caminant lentament.

El paisatge és tropical. Veig palmeres i cocoters alhora que percebo a la pell el contacte del sol i la brisa.

De sobte, a la meva dreta, descobreixo una gruta. A prop serpenteja l'aigua transparent d'un rierol. M'hi acosto alhora que veig, dins la gruta, la figura d'una dona. Al cap hi duu una corona de flors. Arribo a veure els bells ulls, però no puc definir la seva edat. En tot cas, rere aquest rostre que irradia amabilitat i comprensió, intueixo una gran saviesa. La contemplo mentre la natura fa silenci.

“Sóc la protectora de la vida”, em diu. Li responc tímidament que no entenc molt bé el significat de la frase.

En aquell moment veig un cervató que li llepa la mà. Llavors em convida a entrar a la gruta, i després m'indica que m'assegui a la sorra davant d'una paret llisa de roca. Ara no puc veure-la, però sento que em diu: “respira suaument i digues què veus”. Començo a respirar lentament i profundament. En un moment, apareix a la roca una imatge clara del mar. Aspiro i les ones arriben a la platja. Expiro i es retiren. Em diu: “Tot al teu cos és ritme i bellesa. Has renegat tantes vegades del teu cos sense comprendre l'instrument meravellós de què disposes per expressar-te en el món”. En aquell moment, apareixen a la roca diverses escenes de la meva vida en què m'adono que he sentit vergonya, temor i horror per aspectes del meu cos. Les imatges se succeeixen. (*)

Sento incomoditat en comprendre que ella veu les escenes, però em tranquil·litzo immediatament. Després afegeix: “Fins i tot en la malaltia i en la vellesa, el cos serà el gos fidel que t'acompanyarà fins a l'últim moment. No en reneguis quan no pugui respondre a la teva voluntat. Mentrestant, fes-lo fort i saludable. N'has de tenir cura per tal que estigui al teu servei i t'has d'orientar només per les opinions dels savis. Jo, que he passat per totes les èpoques, sé molt bé que la mateixa idea de bellesa canvia. Si no consideres el teu cos com l'amic més proper, ell s'entristeix i emmalalteix. Per tant, hauràs d'acceptar-lo plenament. Ell és l'instrument de què disposes per expressar-te en el món... Vull que ara vegis quina part d'ell és feble i menys saludable”. Dit això, apareix la imatge d'aquella zona del meu cos. (*)

Llavors, ella recolza la mà en aquell punt i sento una calor vivificant. Registro onades d'energia que s'amplien en el punt i experimento una acceptació molt profunda del meu cos tal com és. (*)

“Tingues cura del teu cos, segueix només les opinions del savis i no el mortifiquis amb malestars que únicament es troben en la teva imaginació. Ara, marxa ple de vitalitat i en pau”.

En sortir de la gruta, reconfortat i saludable, bec l'aigua cristal·lina del rierol que em vivifica plenament.

El sol i la brisa acaronen el meu cos. Camino per la sorra blanca cap al llac i en arribar veig per un instant la silueta de la protectora de la vida que es reflecteix amablement en les profunditats.

Entro a l'aigua. El meu cos és una calma sense límit. (*)

VIII. L'ACCIÓ SALVADORA

Ens desplaçem veloçment per una gran carretera. Al meu costat condueix una persona que no he vist mai. Als seients del darrere, dues dones i un home, també desconeguts. El cotxe corre envoltat per altres vehicles que es mouen imprudentment, com si els conductors estiguessin beguts o embogits. No estic segur si clareja o si cau la nit.

Pregunto al meu company sobre què està passant. Em mira furtivament i respon en una llengua estranya: "Rex voluntas!"

Connecto la ràdio que em torna fortes descàrregues i soroll d'interferència elèctrica. Però arribo a escoltar una veu feble i metàl·lica que repeteix monòtonament: "... rex voluntas... rex voluntas... rex voluntas..."

El desplaçament dels vehicles es va alentint, mentre veig a la vora del camí nombrosos cotxes bolcats i un incendi que s'estén entre ells. En detenir-nos, tots abandonem el cotxe i correm cap als camps entre un mar de gent que s'abalança aterrida.

Miro cap enrere i veig, entre el fum i les flames, molts desgraciats que han quedat atrapats mortalment, però l'estampida humana m'obliga a córrer i m'empeny. En aquest deliri, intento inútilment arribar a una dona que protegeix el seu nen, mentre la turba li passa per damunt i fa que molts caiguin a terra.

Mentre el desordre i la violència es generalitzen, decideixo desplaçar-me en una lleu línia diagonal que em permeti separar-me del conjunt. Apunto cap a un lloc més alt, que obligui a frenar la cursa dels embogits. Molts que defalleixen, se m'agafen a la roba i l'estripen. Però comprovo que la densitat de gent disminueix.

He aconseguit desfer-me'n i ara continuo pujant, quasi sense alè. Quan m'aturo un instant, adverteixo que la multitud segueix una direcció oposada a la meua. Segurament pensen que en prendre un nivell descendent, podran sortir més ràpidament de la situació. Comprovo amb horror que aquell terreny es talla en un precipici. Crido amb totes les forces per advertir, encara que sigui als més propers, sobre la catàstrofe imminent. Llavors, un home es desprèn del conjunt i s'acosta corrent cap a mi. Porta la roba destrossada i està cobert de ferides, però em produeix una gran alegria que pugui salvar-se.

Quan arriba, m'aferra un braç i crida com un boig tot assenyalant cap avall. No entenc la seva llengua, però crec que vol la meua ajuda per rescatar algú. Li dic que esperi una mica, perquè en aquest moment és impossible... Sé que no m'entén. La seva desesperació em destrossa. L'home, llavors, intenta tornar i en aquest moment el faig caure de cara. Queda a terra i gemega amargament. Jo comprenc que he salvat la seva vida i la seva consciència, perquè ell ha tractat de rescatar algú, però li ho han impedit.

Pujo una mica més i arribo a un camp de conreu. La terra és tova i solcada per les recents passades de tractor. Sento a distància trets d'armes i em sembla que

comprenc què està succeint. M'allunyo de pressa del lloc. Al cap d'una estona, m'aturo. Tot és en silenci. Miro en direcció a la ciutat i veig una resplendor sinistra.

Començo a sentir que la terra oneja sota els meus peus i un bram que arriba de les profunditats m'adverteix sobre el terratrèmol imminent. Poc després, he perdut l'equilibri. Quedo a terra lateralment encongit però mirant el cel, pres d'un fort mareig.

La tremolor ha parat. Veig una lluna enorme, com coberta de sang.

Fa una calor insuportable i respiro l'aire càustic de l'atmosfera. Mentrestant, segueixo sense entendre si comença el dia o cau la nit...

Ja assegut, escolto un ressò creixent. Al cap de poc, cobrint el cel, passen centenars d'aeronaus com insectes mortals que es perden cap a un destí ignorat.

Descobreixo a prop meu un gran gos que mira cap a la lluna i comença a udolar, quasi com un llop. El crido. L'animal s'acosta tímidament. Arriba al meu costat. Li acarono suaument el pellam eriçat. Noto una tremolor intermitent en el seu cos.

El gos se separa de mi i comença a allunyar-se. M'aixeco i el segueixo. Així recorrem un espai ja pedregós fins que arribem a un rierol. L'animal assedegat s'abalança i comença a beure aigua amb gran avidesa, però tot seguit tira enrere i cau. M'acosto, el toco i comprovo que és mort.

Sento un nou sisme que amenaça de tirar-me per terra, però s'atura.

Giro sobre els meus talons i veig en el cel, lluny, quatre formacions de núvols que avancen amb un sord ressò de trons. La primera és blanca, la segona vermella, la tercera negra i la quarta groga. I aquests núvols s'assemblen a quatre genets armats sobre cavalcadures de tempesta que recorren els cels i assolen tota vida en la terra.

Corro tractant d'escapar dels núvols. Comprenc que si em toca la pluja, quedaré contaminat. Segueixo corrent però, de sobte, s'alça al meu davant una figura colossal. És un gegant que em barra el pas. Mou amenaçant una espasa de foc. Li crido que haig d'avançar perquè s'acosten els núvols radioactius. Ell em contesta que és un robot posat allà per impedir el pas de gent destructiva. Afegeix que està armat amb rajos, així que m'adverteix que no m'acosti. Veig que el colós separa netament dos espais; aquell d'on provinc, pedregós i esmorteït, d'aquest altre ple de vegetació i vida.

Llavors crido: "Has de deixar-me passar perquè he realitzat una bona acció!"

- Què és una bona acció? - pregunta el robot.

- És una acció que construeix, que col·labora amb la vida.

- Doncs bé - afegeix - què has fet d'interès?

- He salvat un ésser humà d'una mort segura i, a més, he salvat la seva consciència.

Immediatament, el gegant s'aparta i salto al terreny protegit, en el moment en què cauen les primeres gotes de pluja.

Tinc al davant una granja. A prop, la casa dels camperols. Per les seves finestres grogueja una llum suau. Just ara, m'adono que comença el dia.

En arribar a la casa, un home rude d'aspecte bondadós em convida a passar. A dins hi ha una família nombrosa que es prepara per a les activitats del dia. M'assec amb ells a la taula on hi ha disposat un àpat senzill i reconfortant. Aviat em trobo bevent aigua pura, com d'aiguaneix. Uns nens corren al meu voltant.

“Aquesta vegada - diu el meu amfitrió - vostè ha escapat. Però quan hagi de passar novament el límit de la mort, quina coherència podrà exhibir?”

Li demano més aclariments, perquè les seves paraules em resulten estranyes. Ell m'explica: “Provi de recordar el que en podríem dir ‘bones accions’ (per donar-los algun nom), realitzades a la seva vida. Per descomptat no parlo d'aquelles ‘bones accions’ que fa la gent quan espera alguna mena de recompensa. Ha de recordar només aquelles que li han deixat la sensació que el que ha fet a d'altres, és el millor per als altres... així de fàcil. Li dono tres minuts perquè revisi la seva vida i comprovi quina pobresa interior hi ha dins seu, amic meu. I una darrera recomanació: si té fills o éssers molt estimats, no confongui el que vol per a ells, amb el que és millor per a ells”. Després, ell surt de la casa amb tota la seva gent. Quedo sol i medito el suggeriment del camperol. (*)

Poc després, l'home entra i em diu: Ja veu que buit és vostè per dintre i si no és buit, és perquè està confús. És a dir, en tots els casos, vostè està buit. Permeti'm una recomanació i accepti-la perquè és l'única cosa que li servirà més endavant. Des d'avui, no deixi passar un sol dia, sense omplir la seva vida.”

Ens acomiadem. A distància, sento que em crida: “digui a la gent això que vostè ja sap!”.

M'allunyo de la granja en direcció a la meva ciutat.

Avui he après això: quan l'ésser humà només pensa en els seus interessos i problemes personals, porta la mort a l'ànima i tot el que toca mor amb ell.

IX. LES FALSES ESPERANCES

He arribat al lloc que m'han recomanat. Sóc davant de la casa del doctor. Una petita placa avisa: “Vostè que entra, deixi tota esperança”.

Després de la meva trucada, la porta s'obre i una infermera em fa passar. Assenyala una cadira on m'assec. Ella se situa al darrere d'una taula, davant meu. Pren un paper i després de col·locar-lo en la seva màquina d'escriure, pregunta: “Nom? - i jo responc. - Edat?... , professió?... , estat civil?... , grup sanguini?...”

La dona continua omplint la seva fitxa amb els meus antecedents familiars de malaltia.

Responc sobre la meva història de malalties (*).

Immediatament, reconstrueixo tots els accidents soferts des de la meva infantesa.(*)

Em mira fixament i pregunta amb lentitud: “Antecedents criminals?”. Per part meva, responc amb certa inquietud.

En dir-me “quines són les seves esperances?” interrompo el meu sistema obedient de respostes i li demano aclariments. Sense immutar-se, em mira com a un insecte i replica: “Esperances són esperances! Així és que comenci a explicar i faci-ho ràpid, perquè haig de trobar-me amb el meu xicot.”

M'aixeco de la cadira i d'una manotada trec el paper de la màquina. Després el trec i llenço els fragments a una paperera. Em tombo i em dirigeixo cap a la porta per on he entrat. Comprovo que no puc obrir-la. Amb molèstia evident, crido a la infermera que l'obri. No em contesta. Em giro i veig que la sala... és buida!

A grans passes arribo a l'altra porta, perquè comprenc que al darrere es troba el consultori. Em dic que el doctor hi serà i que li presentaré les meves queixes. Em dic que per allà s'ha escapat aquella meravel·la d'infermera. obro i arribo a frenar-me a escassos centímetres d'una paret. “Rere la porta, una paret, una idea ben maca!”... Corro cap a la primera porta, ara s'obre i xoco novament amb la paret que em barra el pas.

Escolto una veu d'home que em diu per un altaveu: “Quines són les seves esperances?” Em recomponc i replico al doctor que som gent adulta i que, lògicament, la meva esperança més gran és sortir d'aquesta situació ridícula. Ell diu: “La placa a la paret d'entrada adverteix a qui arriba que deixi tota esperança.”

La situació em sembla una broma grotesca, de manera que m'assec a la cadira a esperar alguna mena de desenllaç.

“Comencem una altra vegada. - diu la veu - Vostè recorda que en la seva infantesa, tenia moltes esperances. Amb el temps, es va adonar que mai s'acomplirien. Va abandonar, per tant, aquells bonics projectes... faci memòria!” (*)

“Més endavant - continua la veu- succeí una cosa semblant i va haver de resignar-se al fet que no es complissin els seus desitjos... Recordi (*)”

“Finalment, vostè té en aquest moment algunes esperances. No em refereixo a l'esperança de sortir d'aquesta tancada, perquè aquest truc d'ambientació ha desaparegut. Parlo d'una altra cosa. Parlo de quines són les seves esperances per al futur.”

“I quines sap, secretament, que no es compliran mai? A veure, pensi-ho sincerament” (*)

“Sense esperances, no podem viure. Però quan sabem que són falses, no les podem mantenir indefinidament, ja que tard o d'hora tot acabarà en una crisi de fracàs. Si pogués aprofundir dins seu, i arribar a les esperances que reconeix que no es compliran i si, a més, fes el treball de deixar-les aquí per sempre, guanyaria en sentit de la realitat. Així és que treballem una altra vegada el problema... Busqui les més profundes esperances. Aquelles que vostè sent que mai es realitzaran.”

“Compte amb equivocar-se! Hi ha coses que li semblen possibles, aquestes no les toqui. Prengui només aquelles que no es compliran. Som-hi, busqui-les amb tota sinceritat, encara que li resulti una mica dolorós.” (*)

“Quan surti de l’habitació, proposi’s deixar-les aquí per sempre.” (*)

“I ara, acabem la feina. Estudiï, en canvi, aquelles altres esperances importants que considera possibles. L’ajudaré. Dirigeixi la seva vida només cap a allò que creu possible o que autènticament sent que s’acomplirà. No importa que després les coses no resultin perquè, després de tot, han donat direcció a les seves accions.”(*)

“En fi, hem acabat. Ara surti per on ha entrat i faci-ho ràpid, perquè haig de veure’m amb la meva secretària.”

M’aixeco. Faig unes passes, obro la porta i surto. Miro la placa de l’entrada i lleigeixo: “Vostè que surt, deixi aquí tota falsa esperança.”

X. LA REPETICIÓ

És de nit. Camino per un lloc dèbilment il·luminat. És un carreró estret. No veig ningú. En tot cas, la boira difon una llum distant. Les meves passes ressonen com un eco ominós. Alleugereixo el pas amb la intenció d’arribar al proper fanal.

Arribo al punt i observo una silueta humana. La figura és a dos o tres metres de distància. És una anciana amb el rostre quasi cobert. De sobte, amb veu trencada, em pregunta l’hora. Miro el rellotge i responc: “són les tres de la matinada”.

M’allunyo ràpidament, per internar-me de nou en la boira i l’obscuritat, desitjant arribar al proper fanal que albiro a distància.

Allà, de nou, hi ha la dona. Miro el rellotge que marca dos quarts de tres. Començo a córrer cap al fanal següent i, mentre ho faig, miro enrere. Efectivament, m’allunyo de la silueta que roman quieta en la llunyania. Arribo corrent al següent fanal i percebo un volum que m’espera. Miro el rellotge, són les dues.

Corro, ja sense control, passant fanals i ancianes fins que, esgotat, m’aturo a mig camí. Miro el rellotge i veig en el vidre el rostre de la dona. Comprenc que ha arribat el final...

Malgrat tot, tracto d’entendre la situació i em pregunto repetidament: “de què estic fugint...? de què estic fugint...? La veu trencada em respon: “Sóc davant i darrere teu. El que ha sigut, serà. Però, ets molt afortunat perquè has pogut aturar-te a pensar un moment. Si resols això, podràs sortir de la teva pròpia trampa”. (*)

Em sento atordit i fatigat. No obstant això, penso que hi ha una sortida. Alguna cosa em fa recordar algunes situacions de fracàs en la meua vida. Efectivament, evoco ara els primers fracassos a la infantesa. (*)

Després, els fracassos de joventut. (*)

També, els fracassos més propers. (*)

M’adono que en el futur seguiran repetint-se, fracassos rere fracassos. (*)

Totes les meves derrotes han tingut quelcom de semblant i és que les coses que he volgut fer no estaven ordenades. Eren desitjos confusos que acabaven oposant-se entre ells. (*)

Ara mateix descobreixo que moltes coses que desitjo aconseguir en el futur són contradictòries. (*)

No sé què fer amb la meua vida i, malgrat això, confusament vull moltes coses. Sí, tinc por del futur i no voldria que es repetissin fracassos anteriors. La meua vida està paralitzada en aquest carreró de boira, entre fulgors esmorteïts.

Inesperadament, una llum s'encén en una finestra i des d'allà algú em crida: "Necessita res?".

- Sí – responc – necessito sortir d'aquí!
- Ah, no...! Sol no es pot sortir.
- Llavors, indiqui'm què he de fer.
- No puc. A més, si seguim cridant, despertarem tot el veïnat. No es juga amb el son dels veïns! Bona nit.

S'apaga la llum. Llavors, sorgeix en mi el desig més fort: sortir d'aquesta situació. M'adono que la meua vida canviarà només si trobo una sortida. Aparentment el carreró té un sentit, però no és res més que una repetició, des del naixement fins a la mort. Un fals sentit. De fanal en fanal, fins que en algun moment se m'acabin les forces per sempre.

A mà esquerra veig un rètol indicador amb fletxes i lletres. La fletxa del carreró indica el seu nom: "Repetició de la vida". Una altra assenyala: "Anul·lació de la vida" i una tercera: "Construcció de la vida". Reflexiono un moment. (*)

Prenc la direcció que mostra la tercera fletxa. Mentre surto del carreró a una avinguda ampla i lluminosa, experimento la sensació que sóc a punt de descobrir alguna cosa decisiva. (*)

XI. EL VIATGE

Continuo pujant a peu pel camí de muntanya. M'aturo un instant i miro enrere. A distància, veig la línia d'un riu i el que podria ser una arbreda. Més lluny, un desert rogenic es perd en la broma del capvespre. Camino unes passes més, mentre la senda es fa estreta fins a esborrar-se. Sé que falta un últim tram, el més difícil, per arribar a l'altiplà. La neu gairebé no molesta el meu desplaçament, així és que continuo l'ascens.

He arribat a la paret de roca. L'estudio acuradament i descobreixo en la seva estructura una esquerda per la qual podria grimpar. Començo a pujar enganxant les

botes de muntanya als sortints. Enganxo l'esquena a una vora de l'esquerda, mentre faig palanca amb un colze i amb l'altre braç. Pujo. L'esquerda s'ha fet estreta. Miro cap amunt i cap avall. Sóc a mig camí. És impossible desplaçar-me en cap dels dos sentits. Canvio la posició i quedo enganxat de cara a la superfície relliscosa. Refermo els peus i molt a poc a poc, estiro un braç cap amunt. La roca em torna l'esbufec humit de la respiració. Palpo sense saber si trobaré una petita fissura. Estiro suaument l'altre braç. Sento que em balancejo. El meu cap comença a separar-se lentament de la pedra. Després, tot el meu cos. Estic a punt de caure d'esquena... però trobo un forat petit en el qual aferro els dits. Ja refermat, continuo l'ascens grim pant sense dificultat en l'assalt final.

Finalment arribo a dalt. M'incorporo i apareix davant meu una prada inacabable. Avanço unes passes. Després, canvio de front. Cap a l'abisme és de nit; cap a la plana, els últims raigs de sol fugen en tonalitats múltiples. Comparo ambdós espais quan escolto un so agut. En mirar amunt veig un disc lluminós que descriu cercles al meu voltant i comença a davallar.

S'ha posat molt a prop. Mogut per una crida interior m'acosto sense prevencions. Penetro en el seu interior amb la sensació de traspasar una cortina d'aire tebi. Al moment experimento que el meu cos és més lleuger. Sóc en una bombolla transparent, amb la base aplatada.

Partim en línia recta com impulsats per un gran elàstic. Crec que anem en direcció a Beta Hydri o, potser, cap a NGC3621 (?).

Fugaçment, arribo a veure l'ocàs a la prada. Pugem a més velocitat, mentre el cel s'enfosqueix i la terra s'allunya. Sento que augmenta la velocitat. Les límpides estrelles canvien de color fins a desaparèixer en l'obscuritat total.

Al davant, veig un únic punt de llum daurat que s'engrandeix. Hi anem. Ara, es destaca un gran cercol que continua en un llarguíssim corredor transparent. En un moment, ens aturem sobtadament. Hem baixat a un lloc obert. Travesso la cortina d'aire tebi i surto de l'objecte.

Sóc entre parets transparents que, en travessar-les, produeixen canvis musicals de color.

Avanço fins a arribar a un pla en el centre del qual veig un gran objecte mòbil, impossible de capturar amb la mirada, perquè en seguir una direcció qualsevol en la seva superfície, aquesta acaba embolcallada en l'interior del cos. Em marejo i aparto la vista.

Trobo una figura que sembla humana. No puc veure el seu rostre. M'allarga la mà, en la qual veig una esfera radiant. M'hi acosto, i en un acte d'acceptació plena, prenc l'esfera i me la recolzo al front. (*)

Llavors, en silenci total, percebo que alguna cosa nova comença a viure en el meu interior. Ondulacions successives i una força creixent banyen el meu cos, mentre, en el meu ésser, brolla una profunda alegria. (*)

Sé que la figura em diu sense paraules: "Torna al món amb el front i les mans lluminoses". (*)

Així doncs, accepto el meu destí. Després, la bombolla, el cercol i les estrelles i la prada i la paret de roca. (*)

Per acabar, el camí i jo, humil pelegrí que torna a la seva gent. (*)

Jo que torno lluminós a les hores, a la rutina diària, al dolor de l'home, a la seva simple alegria. Jo, que dono de les meves mans el que puc, que rebo l'ofensa i la salutació fraterna, canto al cor que de l'abisme obscur reneix a la llum del Sentit anhelat.

XII. EL FESTIVAL

Ajagut en un llit, crec que sóc a l'habitació d'un hospital. Tot just escolto el degoteig d'una aixeta d'aigua mal tancada. Intento moure els membres i el cap, però no em responen. Amb esforç, mantinc les parpelles obertes.

Em sembla que algú al meu costat ha dit que afortunadament he sortit de tot perill... que ara tot és qüestió de descans. Inexplicablement, aquestes paraules confuses em porten un gran alleujament. Sento el cos adormit i pesant, cada vegada més fluix.

El sostre és blanc i llis però cada gota d'aigua que escolto caure llampurneja en la seva superfície com un traç de llum. Una gota, una ratlla. Després una altra. Després moltes línies. Més endavant, ondulacions. El sostre es modifica, seguint el ritme del meu cor. Pot ser un efecte de les artèries dels meus ulls en passar els cops de sang. El ritme va dibuixant el rostre d'una persona jove.

- Ei, tu! – em diu – per què no vénis?
- És clar – penso – per què no?

...Allà al davant es desenvolupa el festival de música i el so dels instruments inunda de llum un espai enorme entapissat d'herba verda i de flors.

Estic reclinat al prat mirant cap a l'escenari. Al meu voltant hi ha una enorme quantitat de gent però m'agrada veure que no està apinyada perquè hi ha molt d'espai. A la distància, arribo a veure antics amics de la infantesa. Sento que es troben realment a gust.

Fixo l'atenció en una flor connectada a la seva branca per una tija prima de pell transparent i un verd lluent que es va aprofundint en el seu interior. Estiro la mà i passo suaument un dit per la tija llisa i fresca, només interrompuda per petitíssims engrossiments. Així, pujo entre fulles de maragda i arribo als pètals que s'obren en una explosió multicolor. Pètals com cristalls de catedral solemne, pètals com robins i com foc de troncs de foguera en clarejar... I en aquesta dansa de matisos sento que la flor viu com si fos part de mi. (*)

I la flor, agitada pel meu contacte, deixa anar una gota de rosada endormiscada tot just agafada en una fulla final. La gota vibra en oval, després s'allarga i ja en el buit

s'aplana per arrodonir-se de nou, caient en un temps sense fi. Caient, caient en l'espai sense límit... Per acabar, toca el barret d'un fong, roda sobre ell com mercuri pesant i llisca fins a les seves vores. Allà, en un espasme de llibertat, s'abalança sobre una petita bassa en què aixeca l'onatge de tempesta que banya una illa de pedra-marbre. (*)

Alço la mirada i veig una abella daurada que s'acosta a libar en la flor. I en aquella violenta espiral de vida contrec la meva mà irrespectuosa i l'allunyo d'aquella perfecció enlluernadora. La meva mà... La miro atònit, com si la veiés per primera vegada. Donant-li la volta, flexionant i estirant els dits veig els encreuaments de la palma i en les seves línies comprenc que tots els camins del món hi convergeixen. Sento que la meva mà i les seves profundes línies no em pertanyen i agraeixo en el meu interior la desposseïció del meu cos.

Al davant es desenvolupa el festival i jo sé que la música em comunica amb aquella noia que mira el seu vestit i amb l'home jove que, tot acaronent un gat blau, es recolza en l'arbre. Sé que abans he viscut això mateix i que he captat la rugosa silueta de l'arbre i les diferències de volum dels cossos. Altres vegades ja he advertit aquells núvols ocres de forma tova, però com de cartró retallat en el celeste límpid del cel. I també he viscut aquesta sensació sense temps en què els meus ulls sembla que no existeixin, perquè ho veuen tot amb transparència com si no fossin els ulls del mirar diari, aquells que enterboleixen la realitat. Sento que tot viu i que tot està bé. Que la música i les coses no tenen nom i que, veritablement, res no pot designar-les. (*)

En les papallones de vellut que volen al meu voltant, reconec la calidesa dels llavis i la fragilitat dels somnis felïços. El gat blau es desplaça vora meu. M'adono d'una cosa òbvia: es mou per si sol, sense cables, sense control remot. Ho fa per si mateix i això em deixa atònit. En els moviments perfectes i rere els bonics ulls grocs, sé que hi ha una vida i que la resta és una disfressa, com l'escorça d'un arbre, com les papallones, com la flor, com la gota de mercuri, com els núvols retallats, com la mà dels camins convergents. Per un moment em sembla comunicar amb quelcom universal. (*)

...Però una veu suau m'interromp just abans de passar a un altre estat de consciència.

"Vostè creu que les coses són així? – em xiuxiueja la desconeguda – Li diré que no són d'aquesta manera ni de l'altra. Vostè, aviat tornarà al seu món gris, sense profunditat, sense alegria, sense volum. I creurà que ha perdut la llibertat. Per ara no m'entén perquè no té capacitat de pensar com desitja. El seu estat de llibertat aparent és només producte de la química. Això li succeeix a milers de persones a qui aconsello cada vegada. Bon dia!"

L'amable senyora ha desaparegut. Tot el paisatge comença a girar en una espiral gris clar fins que apareix el sostre ondulant. Sento la gota d'aigua de l'aixeta. Sé que estic ajagut en una habitació. Experimento que l'adormiment dels sentits es dilueix. Provo de moure el cap; respon. Després, els membres. M'estiro i comprovo que estic en perfectes condicions. Salto del llit reconfortat, com si hagués descansat durant anys.

Camino fins a la porta de l'habitació. L'obro. Trobo un passadís. Camino veloçment en direcció a la sortida de l'edifici. Hi arribo. Veig una gran porta oberta per la qual passa molta gent en ambdues direccions. Baixo uns graons i arribo al carrer.

És d'hora. Miro l'hora al rellotge de paret i comprenc que m'haig d'afanyar. Un gat espantat creua entre vianants i vehicles. El miro córrer i sense saber per què em dic a mi mateix "Hi ha una altra realitat que els meus ulls no veuen cada dia".

XIII. LA MORT

Crec que sóc en un teatre. Tot és fosc. A poc a poc comença a il·luminar-se l'escena però, heus aquí que jo hi sóc dins.

L'ambient és cinematogràfic. Allà hi ha llums de torxes, al fons una balança gegantina de dos braços. Crec que el sostre, possiblement de volta, és a molta alçada perquè no veig els seus límits. Arribo a reconèixer algunes parets de roca, arbres i pantans al voltant del centre d'escena. Tal vegada tot continuï en una selva molt espessa. Per tot arreu hi ha figures humanes que es mouen furtivament.

De sobte dos subjectes encaputxats m'aferren els braços. Llavors una veu greu em pregunta:

- D'on véns?

No sé què respondre, així doncs explico que vinc de "dins".

- Què és "dins"? - diu la veu.

Assajo una resposta: "Com visc a la ciutat, el camp és "fora". Per a la gent del camp, la ciutat també és "fora". Jo visc a ciutat, és a dir, "a dins" i per això dic que vinc de "dins" i ara sóc "fora".

- Això és una estupidesa, tu entres als nostres dominis, de manera que vens de "fora". Això no és el camp sinó el teu "dins". Per ventura no vas pensar que això era un teatre? Vas entrar al teatre, que, alhora, és a la teva ciutat. La ciutat en què vius és fora del teatre
- No – responc -, el teatre és part de la ciutat en què visc
- Escolta insolent – diu la veu -, acabem amb aquesta discussió ridícula. Per començar et diré que ja no vius a la ciutat. Vívies a la ciutat, per tant el teu espai de "dins" o de "fora" ha quedat en el passat. Així és que estàs en un altre espai-temps. En aquesta dimensió les coses funcionen d'una altra manera.

Immediatament apareix al davant un vellet que porta un recipient a la mà dreta. En arribar fins a mi introdueix l'altra mà en el meu cos com si fos de mantega. Primer extreu el meu fetge i el col·loca a la gibrella, després procedeix amb els ronyons,

l'estómac, el cor i finalment treu sense professionalitat tot el que va trobant fins que acaba desbordant el receptacle. Per la meua banda, no sento res especial. El subjecte es gira i porta les meves vísceres cap a la balança; conclou dipositant-les en un dels plats que baixa fins a tocar a terra. Llavors penso que sóc a una carnisseria on es pesen trossos d'animals a la vista dels clients. En efecte, una senyora que porta un cistell tracta d'apoderar-se de les meves entranyes, però el vellet la rebutja tot cridant: "Però, què és això? Qui l'ha autoritzat a endur-se les peces?" Llavors el personatge puja per una escaleta fins al plat alt i buit i diposita allà una ploma de mussol.

La veu torna a dirigir-se a mi amb aquestes paraules: "ara que ets mort i has descendit fins al llinard del món de les ombres, et diràs: 'pesen les meves vísceres', i serà cert. Pesar les teves vísceres és pesar les teves accions".

Els encaputxats que em flanquejaven deixen lliures els meus braços i començo a caminar lentament però sense direcció precisa. La veu continua: "Les vísceres baixes estan en el foc infernal. Els qui tenen cura del foc es mostren sempre actius i impedeixen que s'acostin aquells a qui desitges".

M'adono que la veu va guiant les meves passes i que a cada insinuació canvia l'escena.

La veu diu: "Primer pagaràs als qui en tenen cura. Després entraràs al foc i recordaràs els sofriments que vas causar a altres en la cadena de l'amor". (*)

"Demanaràs perdó als qui has maltractat i en sortiràs purificat només quan et reconciliïs". (*)

"Llavors crida pel seu nom els perjudicats i prega'ls que et permetin veure els seus rostres. Si accedeixen, escolta amb cura els seus consells perquè aquests són tan suaus com brises llunyanes". (*)

"Agraeix amb sinceritat i marxa seguint la torxa del teu guia. El guia travessarà passadissos obscurs i arribarà amb tu a una cambra on esperen les ombres d'aquells que has violentat en la teva existència. Ells, tots ells, es troben en la mateixa situació de sofriment en què un dia tu els vas deixar". (*)

"Demana'ls perdó, reconcilia't i besa'ls un per un abans de marxar". (*)

"Segueix el guia que bé sap portar-te als teus llocs de naufragi, als llocs de les coses irremeiablement ertes. Oh, món de les grans pèrdues en què somriures i encants i esperances són el teu pes i el teu fracàs! Contempla la teva llarga cadena de fracassos i per fer-ho, demana al guia que il·lumini lentament totes aquelles il·lusions". (*)

"Reconcilia't amb tu mateix, perdona't a tu mateix i riu. Llavors veuràs com del corn dels somnis sorgeix un vent que porta cap al no res la pols dels teus fracassos il·lusoris". (*)

De sobte, tota l'escena canvia i em trobo en un altre ambient en què escolto: "Fins i tot en el bosc fred i obscur segueixes el teu guia. Les aus de mal presagi freguen el teu cap. Als pantans, llaços serpentins t'envolten. Fes que el teu guia et porti cap a la gruta. Allà no pots avançar a menys que paguis el teu preu a les formes hostils

que defensen l'entrada. Si, finalment, aconseguixes penetrar-hi, demana al guia que il·lumini a dreta i a esquerra. Prega-li que acosti la torxa als grans cossos de marbre d'aquells que no has pogut perdonar. (*)

“Perdona'ls un a un i quan el teu sentiment sigui veritable, les estàtues es convertiran en éssers humans que et somriuran i estendran els seus braços cap a tu en un himne d'agraïment. (*)

“Segueix el guia fora de la gruta i no miris enrere per cap circumstància. Deixa el teu guia i torna aquí, on es pesen les accions dels morts. Ara mira el plat de balança en què estan dipositades les teves accions i comprova com pugen i són més lleugeres que una ploma”.

Sento un plany metàl·lic alhora que veig elevar-se el plat en què està dipositada la gibrella.

La veu conclou: “Has perdonat el teu passat. En tens prou i de sobres per pretendre més per ara. Si la teva ambició et portés més lluny podria succeir que no tornessis a la regió dels vius. En tens prou i de sobres amb la purificació del teu passat. Ara jo et dic: ‘desperta i surt fora d'aquest lloc”.

Els llums de l'escena s'apaguen lentament, mentre sento que sóc fora d'aquell món i novament dintre d'aquest. Però, adverteixo també, que en aquest món tinc contingudes les experiències d'aquell altre.

Segona part: jocs d'imatges

I. L'ANIMAL

Em trobo en un lloc totalment fosc. Temptejo amb el peu i sento que el terreny és irregular, entre vegetal i pedregós. Sé que en algun lloc hi ha un abisme. Percebo molt a prop aquell animal que sempre m'ha provocat la sensació inconfusible de fàstic i terror. Potser un animal, potser molts... però és segur que alguna cosa s'aproxima irremissiblement. Un brunzit en les meves oïdes, de vegades confós amb un vent llunyà, contrasta el silenci definitiu. Els meus ulls molt oberts no hi veuen, el meu cor s'agita i, si la respiració és fina com un fil, la gola oprimeix el pas d'un sabor amarg.

Alguna cosa s'apropa, però, què hi ha rere meu que m'eriça i em refreda l'esquena com si fos gel?

Les cames em flauegen i, si alguna cosa m'atrapa o em salta a sobre des del darrere, no tindrè cap defensa. Estic immòbil... només espero. Penso atropelladament en l'animal i en aquelles ocasions en què va ser a prop meu. Especialment en aquell moment. Revisc aquell moment. (*)

Què passava aleshores? Que succeïa en la meva vida llavors? Intento recordar les frustracions i els temors que m'acompanyaven quan allò va passar. (*)

Sí, jo era en una cruïlla de camins en la meva vida i va coincidir amb l'accident de l'animal. Tinc la necessitat imperiosa de trobar la relació. (*)

M'adono que puc reflexionar amb més calma. Admeto que hi ha animals que susciten una reacció de desgrat en quasi totes les persones, però també comprenc que no tothom es descontrola davant la seva presència. Penso en aquest fet. Confronto l'aspecte de l'ésser perillós amb la situació que vivia quan va passar allò. (*)

Ara, ja en calma, intento sentir quina part del meu cos és la que protegiria del perillós animal. Després relaciono aquesta part amb la situació difícil que vivia quan va passar l'accident, temps enrere. (*)

L'animal ha provocat en mi l'aparició d'aquell moment de la meva vida que no està resolt. Aquell moment obscur i dolorós, que de vegades no recordo, és el punt que haig d'aclarir. (*)

Amunt veig un cel nocturn límpid i endavant el color rogenc d'una nova albada. Molt ràpidament, el dia porta amb ell la vida definida. Aquí, en aquesta prada suau camino en llibertat sobre una catifa d'herba coberta de rosada.

Un vehicle s'aproxima veloçment. S'atura al meu costat i en baixen dues persones vestides d'infermers. Em saluden cordialment i expliquen que han capturat l'animal que em provoca ensurt. Comenten que quan reben un missatge de por, surten de

cacera i un cop capturat l'animal, el mostren a la persona afectada perquè l'estudiï bé. Seguidament, posen davant meu l'animal curiosament resguardat. Es tracta d'un exemplar indefens. Aprofito per examinar-lo, molt lentament, des de tots els angles i distàncies. Els homes l'acaronen suaument i l'animaló respon amigablement. Després, em conviden que faci el mateix. Sento una forta aprensió però, a la primera sotragada que experimento en la pell, la segueix un nou intent i després un altre fins que, finalment, puc acaronar-lo. (*)

Ell respon pacíficament i amb moviments summament mandrosos. Després es redueix fins a desaparèixer.

Mentre el vehicle marxa, intento recordar de nou la situació que vivia quan (fa molt de temps) la presència de l'animal em va provocar terror. (*)

Experimento un fort impuls i començo a córrer esportivament, aprofitant el matí i el seu aire saludable. Em moc rítmicament i sense cansar-me, mentre respiro profundament. Accelero la velocitat i sento els músculs i el cor treballar com una màquina perfecta. Corro lliurement i recordo el meu temor però sento que sóc més fort i que aviat l'hauré vençut per sempre.

Mentre el sol il·lumina des de dalt, m'acosto veloçment a la meva ciutat, amb els pulmons inflats i els músculs movent-se en harmònica sincronia. Sento aquelles parts del meu cos en què dominava el temor, fortes i inatacables. (*)

II. EI TRINEU

Sóc a una gran esplanada coberta de neu. Al meu voltant hi ha moltes persones que practiquen esports d'hivern. Malgrat el sol esplèndid, m'adono que fa fred pel vapor que em surt de la boca. De vegades, sento ràfegues gelades que em colpegen la cara... però m'agrada molt.

S'acosten alguns amics transportant un trineu. M'indiquen que hi pugui i el condueixi.

Expliquen que el seu disseny és perfecte i que és impossible perdre'n el control. Així doncs m'hi assec i ajusto les corretges i la ferramenta. Em col·loco les ulleres i poso en marxa les turbines que xiulen com petits jets. Premo suaument l'accelerador amb el peu dret i el trineu comença a moure's. Afluixo el peu i premo l'esquerre. L'aparell s'atura dòcilment. Després, maniobro amb el volant a dreta i a esquerra sense esforç. Llavors, dos o tres amics surten davant meu, lliscant amb els seus esquís. "Som-hi", criden. I es llancen des de l'esplanada, fent ziga-zagues en el descens, pel magnífic pendent muntanyós.

Premo l'accelerador i començo a moure'm amb una suavitat perfecta. Començo el descens rere els esquiadors. Veig el paisatge esplèndid cobert de neu i coníferes. Més avall, algunes cases de fusta i allà, a la llunyania, una vall lluminosa.

Accelero sense por i avanço un esquiador, després un altre i finalment el tercer. Els meus amics saluden amb una gran cridòria. Enfilo cap als pins que apareixen en el meu trajecte i els esquivo amb moviments impecables. Llavors em dispo a donar més velocitat a la màquina. Pitjo l'accelerador a fons i sento la tremenda potència de les turbines. Veig passar els pins a banda i banda, com ombres imprecises, mentre la neu resta flotant enrere en un finíssim núvol blanc. El vent gelat m'estira la pell del rostre i m'haig d'esforçar per mantenir els llavis premuts.

Veig un refugi de fusta, que es va fent gran ràpidament i a banda i banda dos trampolins de neu per a la pràctica de salt gegant d'esquí. No ho dubto, apunto cap al de l'esquerra. En un instant sóc a sobre i en aquell moment trec el contacte dels motors, per evitar un possible incendi en la caiguda...

He sortit catapultat cap amunt, en un vol fenomenal. Només escolto el bram del vent, mentre començo a caure centenars de metres...

M'apximo a la neu i comprovo que el meu angle de caiguda va coincidint perfectament amb la inclinació del vessant i així, toco el pla amb delicadesa. Encenc les turbines i continuo accelerant mentre m'acosto a la vall.

He començat a frenar de mica en mica, m'aixeco les ulleres i enfilo lentament cap al complex hotelier des d'on surten nombrosos funiculars, que porten esportistes a la muntanya.

Finalment, entro a una esplanada. Davant i a la dreta, observo la boca negra d'un túnel que sembla de ferrocarril. Hi apunto a poc a poc, sobrepassant bassals de neu fosa. En arribar a la boca, me n'asseguro: no hi ha vies de tren, ni marques de vehicles. Malgrat això, penso que per allà podrien desplaçar-se grans camions. Potser és el dipòsit de les màquines llevaneus.

En qualsevol cas, entro lentament al túnel. Està il·luminat dèbilment. Encenc el far del davant i el seu potent raig de llum em permet veure un camí recte d'alguns centenars de metres. Accelero. El so dels jets ressona i els seus ecos es barregen. Al davant, veig que el túnel fa corba i en lloc de frenar, accelero, de manera que en arribar a lloc, llischo per la paret sense inconvenient. Ara el camí és descendent i més endavant es corba cap amunt descrivint una espiral com si es tractés d'un serpentí o un ressort fantàstic.

Accelero, vaig baixant. Començo la pujada i comprenc que, en un moment, corro pel sostre, baixo novament i torno a una línia recta. Freno suaument i em dispo a descendir en una caiguda semblant a la d'una muntanya russa. El pendent és molt pronunciat. Començo la baixada però simultàniament vaig frenant. La velocitat s'amorteix. Veig que em desplaço sobre un pont angost, que talla el buit. A ambdós costats, hi ha una obscuritat profunda. Freno encara més i prenc la recta horitzontal del pont que té l'ample exacte del trineu. Però em sento segur. El material és ferm. En mirar tan lluny com permet la llum del far, el meu camí apareix com un fil tens separat de qualsevol sostre, de qualsevol fons, de qualsevol paret..., separat per distàncies abismals. (*)

Aturo el vehicle, interessat per l'efecte de la situació. Començo a imaginar diversos perills, però sense sobresaltar-me: el pont tallant-se i jo caient al buit. Després, una

aranya immensa descendint pel seu gruixut fil de seda... baixant cap a mi, com si jo fos una petita mosca. Per acabar, imagino una ensorrada colossal i llargs tentacles que pugen des de les profunditats obscures. (*)

Encara que el decorat és propici, comprovo que tinc prou força interior per vèncer els temors. De manera que, una vegada més, intento imaginar quelcom perillós o abominable i m'abandono a aquests pensaments. (*)

He superat el tràngol i em sento reconfortat per la prova que m'he imposat, de manera que connecto les turbines i accelero. Passo el pont i arribo de nou a un túnel semblant al del principi. En marxa ràpida, prenc una pujada molt llarga. Penso que ja estic arribant al nivell de sortida.

Veig la llum del dia que va augmentant de diàmetre. Ara, en línia recta, surto veloç a l'esplanada oberta del complex hotelier.

Vaig molt a poc a poc, esquivant la gent que camina al meu voltant.

Així, continuo molt lentament, fins a arribar a un extrem del lloc que connecta amb les pistes d'esquí.

M'abaixo les ulleres i començo a accelerar per arribar amb prou velocitat al vessant, que acabarà en el cim des d'on he començat el recorregut. Accelero, accelero, accelero...

Vaig pujant pel pla inclinat, a la velocitat increïble que he tingut a la baixada. Veig acostar-se el refugi de fusta i els dos trampolins a banda i banda, però ara hi ha una paret vertical que me'n separa. Giro a l'esquerra i continuo l'ascens, fins passar per un costat a l'altura de les rampes.

Els pins van passant a banda i banda, com ombres imprecises, mentre la neu resta flotant enrere en un finíssim núvol blanc...

Al davant, veig aturats els meus tres amics, que em saluden amb els pals aixecats. Giro en un cercle tancat al seu voltant, llançant-los cortines de neu. Continuo l'ascens i arribo al cim de la muntanya. M'aturo. Interrompo el contacte de les turbines. M'aixeco les ulleres. Deslligo les sivelles de les corretges i surto del trineu. Estiro les cames i després tot el cos, gairebé gens entumit. Als meus peus i descendint pel magnífic vessant veig les coníferes i molt lluny, com un conjunt irregular, el complex hotelier.

Sento l'aire puríssim i l'efecte del sol de muntanya embrunint-me la pell del rostre. (*)

III. L'ESCURA-XEMENEIES

Sóc en una cambra assegut al costat d'una persona que no conec, però que m'és d'una confiança absoluta. Té totes les característiques d'un bon conseller: bondat,

saviesa i força. Malgrat això, molts li donen el sobrenom pintoresc d'“escura-xemeneies”.

L'he vingut a consultar sobre alguns problemes personals i ell ha respost que les meves tensions internes són tan fortes que el més aconsellable és fer un exercici de “neteja”.

La seva discreció és tan gran que en estar assegut al meu costat i no fixar en mi la mirada, puc expressar-me lliurement. D'aquesta manera establim una relació molt bona.

Em demana que em relaxi per complet i afluixi els músculs. M'ajuda, recolzant les seves mans al meu front i als diferents músculs de la cara.(*)

Després, m'agafa el cap i el mou d'esquerra a dreta; endavant i enrere, per tal que relaxi el coll i les espatlles. Destaca la importància que ulls i mandíbula quedin fluïxos. (*)

Posteriorment indica que deixi anar els músculs del tronc. Primer, els de davant. Després els de darrere.(*)

No s'ha preocupat de les tensions de braços i cames perquè, assegura, es distenen sols com a conseqüència de l'anterior exercici. Ara, em recomana que senti el cos tou, com si fos de goma; “tebi” i pesant, fins a trobar una sensació de suavitat i plaer.

Em diu: “Anem al gra. Revisi fins a l'últim detall aquest problema que el fa anar de corcoll. Consideri que no sóc aquí per jutjar-lo. Per a vostè, jo sóc un instrument i no a la inversa. (*)

Pensi – continua – en allò que mai no li explicaria a ningú per cap motiu.(*)

Expliqui-m'ho amb deteniment– diu.(*)

Si ho desitja, segueixi dient-me tot allò que li seria bo transmetre. Digui-ho sense preocupar-se per les expressions i deixi anar lliurement les emocions. (*)

Passat un temps, l'escura-xemeneies s'aixeca i agafa un objecte allargat, lleugerament corb. Es col·loca davant meu i diu: “Obri la boca!”. L'obeeixo. Després, sento que m'introdueix una mena de pinça llarga que m'arriba fins a l'estómac. No obstant, veig que puc tolerar-la... De sobte crida: “L'he enxampat!” i, a poc a poc, comença a retirar l'objecte. Primer em sembla que m'esqueixa alguna cosa, però després sento que en mi es produeix una agitació plaent, com si des de les entranyes i els pulmons es despregués alguna cosa que, malignament, hi ha estat adherida durant molt de temps. (*)

Va retirant la pinça. Em sorprenc en sentir que, agafada per la pinça, va sortint de la meva boca una forma dolçassa, pudent i viscosa, que es recaragola... Per acabar, l'escura-xemeneies col·loca el desagradable ésser en un flascó transparent, mentre experimento un alleujament immens, com una purificació interna del meu cos.

Dret, observo bocabadat la “cosa” repugnant, que es va diluint fins a quedar transformada en una gelatina informe. En poc temps, ja és un líquid obscur; després s'aclareix i s'acaba consumint en escapar a l'atmosfera en forma de gas. En menys d'un minut, el flascó ha quedat perfectament net.

“Ja ho veu – diu l’escura-xemeneies -, per això d’aquest procediment se’n diu ‘neteja’. Bé, avui no ha estat malament. Un xic de problema quotidià amb una punta d’humiliació; una dosi de traïció i un adob de consciència de culpa. Resultat: un petit monstre que no el deixava tenir bons somnis, bona digestió i altres coses bones. Si ho veiés... de vegades he tret monstres enormes. Bé, no es preocupi si conserva una sensació desagradable durant una estona... M’acomio de vostè”.

IV. EL DESCENS

Som en un petit vaixell, mar endins. En començar a llevar l’ànchora, notem que s’ha travat. Anuncio als meus companys que aniré a veure què passa. Baixo per una escaleta per entrar a l’aigua en calma. En submergir-m’hi veig un cardumen de peixos petits, el casc del vaixell i la cadena de l’ànchora. Nedo cap a ella i l’aprofito per baixar. Noto que puc respirar sense dificultat de manera que continuo baixant per la cadena fins a arribar al fons, ja poc il·luminat.

L’ànchora està enganxada en unes restes de metall. M’hi acosto i estiro amb força cap amunt. El sòl cedeix. He aixecat una tapa que deixa veure un espai quadrat pel qual m’introdueixo. (*)

Nedo a més profunditat i en sentir un corrent submarí fred, segueixo la seva direcció. Acabo tocant una superfície llisa, coberta a trams per vegetals marins. Ascendeixo sense allunyar-me’n. A mesura que torno a flotar, percebo més claredat. (*)

Emergeixo en un ull d’aigua dintre d’una caverna, il·luminada difusament. Pujo a una mena de plataforma. Camino unes passes i descobreixo escales. Començo a baixar-les amb precaució.

El petit passadís es fa cada vegada més estret, mentre continuo descendint per l’escala que ara és molt relliscosa. Veig teies enceses amb regularitat. Ara, la baixada és quasi vertical. L’ambient és humit i sufocant. (*)

Una reixa rovellada, a manera de porta, m’impedeix el pas. L’empenyo i s’obre grinyolant. L’escala s’ha acabat i ara només hi ha una rampa enfangada per la qual em desplaço amb cura. L’olor és enganxosa, gairebé sepulcral. (*)

Una ràfega d’aire amenaça d’apagar les torxes. Al fons, escolto el rugit d’un mar brau que colpeja contra les roques. Començo a experimentar dubtes sobre el meu retorn. El vent xiula amb força, i apaga la teia més baixa. Llavors començo a pujar tot frenant qualsevol impuls de sobresaltar-me. Lentament, pujo per la rampa enfangada. Arribo a la porta rovellada. És tancada... L’obro de nou i continuo pujant amb fatiga per l’escala quasi vertical, mentre les torxes es van apagant al meu pas. L’escala de pedra és cada vegada més relliscosa, de manera que faig les passes amb molta cura. He arribat a la cova. Arribo a la plataforma i em submergeixo en l’ull d’aigua en l’instant en què s’apaga l’última llum.

Baixo cap a les profunditats tocant la superfície llisa i vegetal. Tot és fosc. (*)

En sentir un corrent fred, nedo en direcció oposada amb gran dificultat. (*)

Aconsegueixo sortir del corrent. Ara, pujo verticalment, fins a topar amb un sostre de pedra. Busco en totes direccions per trobar l'obertura quadrada. (*)

He arribat a lloc. Passo per l'orifici. Ara, desenganxo l'àncora del seu parany i hi recolzo els peus mentre moc la cadena per avisar els meus camarades. Des de dalt, hissen l'àncora amb mi com a passatger. Lentament es va il·luminant l'espai aquàtic, mentre observo un fascinant arc iris d'éssers submarins. Emergeixo. Deixo anar la cadena, m'aferro a l'escaleta del vaixell i pujo entre les aclamacions i les bromes dels meus amics. (*)

V. L'ASCENS

És de dia. Entro a una casa. Lentament, començo a pujar uns graons. Arribo a un primer pis. Continuo pujant. Sóc al terrat. Observo una escala de metall en espiral. No té baranes de protecció. Haig d'ascendir per arribar al tanc de l'aigua. Ho faig amb tranquil·litat. Sóc a sobre el tanc. La seva base és petita. Tota l'estructura es mou per les ràfegues del vent. Estic dret. (*)

M'acosto a la vora. A baix veig el terrat de la casa. Em sento atret pel buit, però em refaig i continuo mirant. Després, passejo la vista pel paisatge. (*)

Damunt meu hi ha un helicòpter. Des d'ell baixen una escaleta de corda. Els travessers són de fusta. Agafo l'escala i recolzo els peus a l'últim barrot. L'aparell puja lentament. Allà baix queda el tanc d'aigua cada vegada més diminut. (*)

Pujo l'escala fins a arribar a la comporta. Provo d'obrir-la però està barrada. Miro cap avall. (*)

Han fet córrer la porta de metall. Un jove pilot m'allarga la mà. Entro. Pugem a gran velocitat. Algú anuncia que hi ha una falla al motor. Al cap d'una estona escolto un so d'engranatges trencats. L'hèlix de sustentació s'ha encallat. Comencem a perdre altura cada cop més ràpidament. Es distribueixen paracaigudes. Els dos tripulants salten al buit. Estic a frec de la comporta, mentre la caiguda és vertiginosa. Em decideixo i salto. Vaig caient de cara. L'acceleració m'impedeix respirar. Estiro una anella i el paracaigudes es projecta cap amunt com un gran llençol. Sento una forta estrebada i un rebot. He frenat la caiguda. Haig d'encertar el tanc d'aigua perquè altrament cauré sobre els cables d'alta tensió o sobre els pins, les puntes dels quals m'esperen com agulles esmolades. Maniobro estirant el cordatge. Afortunadament, el vent m'ajuda. (*)

Caic sobre el tanc, rodolo fins a la vora. El paracaigudes m'embolcalla. Me'n desfaig i veig com cau desordenadament. Novament estic dret. Molt lentament, començo a

baixar l'escala de caragol. Arribo al terrat i baixo fins al primer pis. Continuo el descens fins a arribar a l'habitació... ho faig sense pressa. Sóc a la planta baixa de la casa. Vaig fins a la porta, l'obro i surto.

VI. LES DISFRESSES

Sóc sense roba en un camp nudista. Em sento observat acuradament per persones de diferent sexe i edat. Algú em diu que la gent m'estudia perquè ha notat que tinc problemes. Recomana que cobreixi el meu cos. Llavors em poso un barret i unes sabates. Immediatament els nudistes es desenten de mi. Acabo de vestir-me i surto del camp... haig d'arribar aviat a la festa. Entro a una casa i al rebedor, un petimetre em diu que per entrar al saló haig de vestir-me adequadament, ja que es tracta d'una festa de disfresses. Assenyala a una banda i hi veig un vestuari ple de vestits i màscares insòlites. Començo a escollir amb deteniment. Davant d'un conjunt de miralls, que fan angle entre si, vaig provant-me disfresses i caretes. Puc veure'm des de diferents punts. Em provo el model i la màscara que em queden pitjor. (*)

Ara he trobat el millor conjunt i la millor màscara. Observo des de tots els angles. Qualsevol detall imperfecte és modificat immediatament fins que tot encaixa meravellosament bé. (*)

Entro radiant al gran saló en què es desenvolupa la festa. Hi ha molta gent. Tothom va disfressat.

Es produeix un silenci i tots aplaudeixen la perfecció del model que porto. Em fan pujar a una tarima i em demanen que canti i balli. Ho faig (*)

Ara, el públic sol·licita que em tregui la màscara i repeteixi l'operació. En disposar-me a fer-ho, noto que estic vestit amb aquell conjunt desagradable que m'havia provat en primer lloc. Per acabar-ho d'adobar, tinc la cara descoberta. Em sento ridícul i monstruós. Malgrat això, canto i ballo davant el públic assimilant les mofes i els xiulets de reprovació. (*)

Un mosqueter imprudent, salta sobre la tarima i m'empenta tot injuriant-me. Llavors, davant del seu desconcert, començo a convertir-me en animal. Continuo canviant, però conservant sempre el meu propi rostre: primer sóc un gos, després un ocell i per acabar un gran gripau. (*)

Se m'acosta una torre d'escacs i em diu: "Hauria de fer-li vergonya. Espantar els nens d'aquesta manera". Llavors torno al meu estat normal vestit amb la roba de diari. Em vaig reduint lentament. Ja tinc l'alçària d'un nen petit. Baixo de la tarima i veig els que estan disfressats, enormes, que em contempen des de dalt. Continuo empetitint-me. (*)

Una dona brama dient que sóc un insecte. Es disposa a aixafar-me amb el peu, però em redueixo a mida microscòpica. (*)

Ràpidament, recupero l'alçada de nen. Després la meva aparença normal. Després continuo creixent davant la concurrència, que corre en totes direccions. El meu cap toca el sostre. Observo tot des de dalt. (*)

Reconec la dona que em volia aixafar. L'agafo amb una mà i la diposito a la tarima, mentre ella crida histèrica. Torno a la meva alçada normal i em dispo a sortir de la festa. En arribar al rebedor, veig un mirall que deforma completament el meu aspecte. Llavors, friccio la superfície fins que em va tornant la bella imatge que sempre havia volgut tenir. (*)

Saludo el gomós de l'entrada i surto de la casa tranquil·lament.

VII. ELS NÚVOLS

En plena obscuritat, escolto una veu que diu: "Llavors no hi havia ni allò que existeix ni allò que no existeix, no hi havia ni aire ni cel, i les tenebres eren sobre la faç de l'abisme. No hi havia ni éssers humans ni un sol animal; ocell, peix, cranc, fusta, pedra, caverna, barranc, herba, selva. No hi havia ni galàxies ni àtoms... tampoc no hi havia supermercats. Llavors vas néixer tu, i va començar el so i la llum, i la calor i el fred, i el que és aspre i el que és suau". La veu calla i m'adono queestic pujant per una escala mecànica, dintre d'un supermercat enorme. He travessat un quants pisos i ara veig que el sostre de l'edifici s'obre i l'escala continua transportant-me, lentament i confortablement, cap a un cel serè. Veig l'edifici allà baix, molt petit. L'atmosfera és profundament blava. Sento, amb gust, com la brisa em fa onejar la roba, llavors aspiro l'aire plàcidament. En tallar un suau estrat de vapor, em trobo un mar de núvols molt blancs. L'escala es corba i es fa plana, de manera que em permet caminar-hi com per un camí. Em desplaço endavant i comprovo que avanço per un terra fet de núvols. Les meves passes són molt harmòniques. Puc saltar llargues distàncies, ja que la gravetat és molt feble. Aprofito per fer cabrioles, caient sobre la meva esquena i rebotant amunt novament, com si un gran llit elàstic m'impulsés cada vegada. Els moviments són lents i la meva llibertat d'acció, total. (*)

Escolto la veu d'una antiga amiga que em saluda. Després, la veig acostar-se en una meravellosa cursa. En topar amb mi per abraçar-nos, rodem i rebotem una vegada i una altra fent tot tipus de figures, rient i cantant. (*)

Finalment seiem i llavors ella es treu d'entre la roba una canya de pescar retràctil, que va allargant. Prepara els aparells però, en lloc d'hams, col·loca un imant en forma de ferradura. Després comença a maniobrar amb el rodet i l'imant travessa el terra de núvols... Passada una estona, la canya comença a vibrar i ella crida: "Tenim bona pesca!". Immediatament recull els aparells fins que una gran safata emergeix adherida a l'imant. A la safata hi ha tot tipus d'aliment i beguda. El conjunt està decorat amb cura. La meva amiga col·loca la safata i ens disposem per al gran tiberi. Tot el que provo és d'un sabor exquisit. El més sorprenent és que les viandes no

disminueixen, en tot cas altres venen a reemplaçar-les amb només desitjar-ho, així doncs trio aquelles que sempre he volgut menjar i les consumeixo amb gran delit. (*)

Una vegada satisfets, ens estirem d'esquena sobre el tou matalàs de núvols i aconseguim una magnífica sensació de benestar. (*)

Sento el cos tebi i com de cotó, totalment afluixat, mentre suaus pensaments em creuen la ment. (*)

Comprovo que no experimento pressa, ni inquietud, ni cap desig, com si comptés amb tot el temps del món per a mi. (*)

En aquest estat de plenitud i benestar, intento pensar en els problemes que tenia a la vida diària i experimento que puc tractar-los sense tensió innecessària, de manera que les solucions m'apareixen desapassionades i clares. (*)

Al cap d'una estona escolto la meva amiga que diu: "Hem de tornar". M'incorporo, i fent quatre passes sento que sóc sobre l'escala mecànica. Suaument, l'escala s'inclina cap avall i penetra el terra de núvols. Percebo un vapor tènue, mentre començo el descens cap a la terra. M'estic acostant a l'edifici on, per la seva part superior, entra l'escala mecànica. Baixo pels diferents pisos del supermercat. Per tot arreu veig la gent que tria amb preocupació els seus objectes de compra. Acluco els ulls i escolto una veu que diu: "Llavors no hi havia ni temor, ni inquietud, ni desig, perquè el temps no existia". (*)

VIII. AVANÇOS I RETROCESSOS

En una habitació ben il·luminada, camino unes passes i obro una porta. Avanço a poc a poc per un passadís. Entro per una altra porta a la dreta i trobo un nou passadís. Avanço. Una porta a l'esquerra. Entro i avanço. Nova porta a l'esquerra. Entro i avanço. Nova porta a l'esquerra. Entro i avanço. Retrocedeixo lentament pel mateix camí fins a arribar a l'habitació inicial. (*)

A la dreta de la cambra hi ha un gran finestral que deixa veure un jardí. Desplaço el vidre. Surto fora. A terra hi ha preparat un aparell que tensa un cable d'acer i el deixa suspès a poca distància de terra. Segueix línies capricioses. Pujo al cable fent equilibri. Primer, faig una passa. Després, una altra. Em desplaço seguint corbes i línies rectes. Ho faig sense dificultat. Ara, d'esquena, faig el camí a la inversa fins a arribar al punt inicial. (*)

Baixo del cable, torno a l'habitació. Veig un mirall fet a la meva mida. Pausadament camino cap a ell, mentre observo que la meva imatge ve, lògicament, en la meva direcció. Així, fins a tocar el vidre. Després, retrocedeixo d'esquena mirant com la meva imatge s'allunya. M'acosto de nou fins a tocar el vidre, però descobreixo que la meva imatge retrocedeix i acaba desapareixent. Ara veig que la meva imatge ve caminant d'esquena. S'atura abans d'arribar al vidre, fa mitja volta i avança cap a mi.

Surto a un pati de rajoles grans. En un lloc central, hi ha un sofà emplaçat exactament sobre una rajola negra. Totes les altres són blanques. M'expliquen que el seient té la virtut de desplaçar-se sempre en línia recta i en totes direccions però sense canviar de front. M'hi acomodo i dic: "tres rajoles endavant". Llavors el seient s'ubica on he indicat. Quatre a la dreta. Dos enrere. Dos a l'esquerra. Un enrere. Dos a l'esquerra. Acabant a la rajola negra. Ara, tres enrere. Un a la dreta. Un enrere. Quatre a la dreta. Quatre endavant. Cinc a l'esquerra i arribo a destí. Per acabar: tres a l'esquerra. Dos enrere. Una endavant. Dues a la dreta. Tres enrere. Una a la dreta. Quatre endavant i acabo a la rajola indicada.

M'aixeco i surto de la casa. Sóc dret al mig d'una gran carretera. No es desplaça cap vehicle. Veig acostar-se, de dret cap a mi, una persona a la qual estimo molt. Ha arribat tan a prop que gairebé em toca. (*)

Ara retrocedeix allunyant-se cada vegada més, fins a desaparèixer. (*)

Veig que s'apropa una persona que em suscita un desgrat profund. Ha arribat molt a prop meu. (*)

Ara retrocedeix i s'allunya cada vegada més, fins a desaparèixer. (*)

Sóc aquí assegut. Recordo una escena summament difícil en què sóc davant d'altres persones. Em vaig allunyant d'aquelles persones. (*)

Recordo una escena en què em veig participant agradablement. Em vaig allunyant de la situació. (*)

IX. EL MINER

Hi ha gent al meu voltant. Tots anem vestits de miners. Esperem que pugi el muntacàrregues. És molt d'hora. Un plugim suau cau del cel gris. Llunyana, albiro la silueta negra de la fàbrica que resplendeix en els seus alts forns. Les xemeneies vomiten foc. El fum s'eleva en columnes denses. Distingeixo, entre el ritme lent i distant de les màquines, una sirena aguda que marca el canvi de torn del personal. Veig pujar lentament el muntacàrregues que, amb una forta vibració, acaba aturant-se als meus peus. Avancem fins a emplaçar-nos sobre la planxa metàl·lica. Una reixa corredora es tanca i descendim lentament, entre la remor dels comentaris. El llum del muntacàrregues em permet veure la paret de roca que em passa molt a prop. A mesura que descendim augmenta la temperatura i l'aire es torna viciat.

Ens aturem davant una galeria. Surten la major part d'ocupants del muntacàrregues. Novament es tanca la reixa. Hem quedat quatre o cinc miners. Continuem la marxa fins aturar-nos en una altra galeria. La resta d'ocupants baixen. Em quedo sol i continuo baixant. Finalment, la planxa s'atura amb estrèpit. Empenyo la reixa i avanço per introduir-me en un sot gairebé sense il·luminar. Escolto el brogit del muntacàrregues que regressa.

Al davant, sobre rails hi ha el vehicle de transport. Hi pujo i arrenco el motor, després em desplaço lentament pel túnel. Aturo el carro quan s'acaben les vies. Baixo i començo a descarregar eines. Encenc el llum del casc. Escolto ecos llunyans de trepants i martells hidràulics... però també percebo una dèbil veu humana que crida ofegada. Jo sé què vol dir això! Deixo les eines i em creuo unes cordes a l'espatlla. Arrabasso un pic i avanço amb resolució pel túnel que es va fent estret. El llum elèctric ha quedat enrere. Em guio només pel reflector del casc. Periòdicament m'aturo per escoltar la direcció del lament. Arribo encongit al fons del túnel. Al davant, a l'excavació practicada recentment, s'acaba la galeria. El material dispers m'indica que el sostre s'ha esfondrat. Entre roques i bigues de fusta trencada, l'aigua flueix. El terra s'ha convertit en un fangar, en què se m'enfonsen les botes. Remoc algunes pedres amb l'ajut del pic. En un moment queda al descobert un forat horitzontal. Mentre calculo com lliscar-hi, percebo netament els gemecs; segurament el miner atrapat és a pocs metres de distància. Introdueixo el pic entre les roques, lligo al mànec un extrem de la corda i ajusto l'altre extrem al voltant de la meva cintura. M'ajusto el lligat amb una sivella metàl·lica. Em submergeixo amb dificultat a la cavitat. Arrossegant-me sobre els colzes avanço en un descens pronunciat. Veig, pel llum del casc, que el conducte es va fent estret fins a tancar-se. La calor humida és sufocant, la respiració es fa difícil. (*)

Des dels meus peus corre llot espès. Lentament em cobreix les cames i llisca enganxós sota el pit. M'adono que el meu estret recinte quedarà cobert de llot en poc temps. Faig pressió cap amunt, però l'esquena colpeja contra la roca viva. Intento retrocedir... ja no és possible. La veu plorinyosa és molt a prop. (*)

Crido amb totes les meves forces, el sòl cedeix i m'arrossega mentre s'esfondra... Una forta tibada a la cintura coincideix amb l'aturada sobtada de la caiguda. Quedo suspès de la corda com un pèndol de fang absurd. La meva cursa s'ha aturat molt a prop d'un terra encatifat. Ara veig, en un ambient fortament il·luminat, una sala elegant en què distingeixo una mena de laboratori i biblioteques enormes. Però la urgència de la situació fa que m'ocupi de veure com sortir-ne. Amb la mà esquerra ajusto la corda tensa i amb l'altra deixo anar la sivella que me la subjecta a la cintura. Després caic suaument sobre la catifa.

"Quina educació, amic! Quina educació!" - diu una veu aflautada. Giro sobre els meus peus i quedo paralytitzat. Al davant tinc un homenet de, potser, seixanta centímetres d'alçada. Descartant les seves orelles, lleugerament punxegudes, es podria dir que és molt proporcionat. Va vestit de colors alegres, però amb un estil de miner inconfusible. Em sento entre ridícul i desolat quan m'ofereix un còctel. De tota manera em reconforto bevent-me'l sense parpellejar.

L'homenet ajunta les mans i les acosta al davant de la boca a manera de botzina. Després emet el gemec que simula una demanda de socors, aquell plor que recordo tan bé. Aleshores creix en mi una indignació enorme. Li pregunto què significa aquesta burla i em respon que gràcies a ella la meva digestió millorarà en el futur. El personatge segueix explicant que la corda que m'apressava la cintura i l'abdomen en la caiguda ha fet molt bona feina. Igualment el recorregut pel túnel sobre els meus colzes. Per acabar els seus estranys comentaris, em pregunta si per a mi té cap significat la frase: "Vostè es troba en les entranyes de la terra". Responc que aquesta

és una manera figurada de dir les coses, però ell replica que, en aquest cas, es tracta d'una gran veritat. Llavors, afegeix: "Vostè es troba en les seves pròpies entranyes. Quan alguna cosa va malament a les vísceres les persones pensen coses extraviades. Alhora, els pensaments negatius perjudiquen les vísceres. Així és que d'ara en endavant, vostè tindrà cura d'aquest assumpte. Si no ho fa, em posaré a caminar i vostè sentirà un fort pessigolleig i tot tipus de molèsties internes...Tinc alguns col·legues que s'ocupen d'altres parts, com els pulmons, el cor, etc." Dit això, l'homenet comença a caminar per les parets i el sostre, alhora que registro tensions en la zona abdominal, el fetge i els ronyons. (*)

Després, em llança un raig d'aigua amb una mànega d'or i em neteja el fang amb cura. Quedo eixut a l'instant. M'estiro a un ampli sofà i començo a relaxar-me. L'homenet passa una escombreta, rítmicament, pel meu abdomen i la meua cintura, i aconseguix una relaxació notable en aquelles zones. Comprenc que en alleugerir-se els malestars de l'estómac, el fetge o els ronyons, canvien les meves idees i sentiments. (*)

Percebo una vibració alhora que m'elevo amb suavitat. Sóc al muntacàrregues pujant cap a la superfície de la terra.

Notes a Experiències guiades

L'esquema constructiu de les experiències guiades és el següent: 1.- Entrada i ambientació; 2.- Augment de la tensió; 3.- Representació de nuclis psicològics problemàtics; 4.- Desenllaç (o opcions de solució als nuclis-problema); 5.- Disminució de la tensió i 6.- Sortida no abrupta, generalment desfent el camí d'etapes anteriors. Aquest últim punt permet obtenir una mena de síntesi de tota l'Experiència.

Els asteriscs (*) marquen intervals oportuns per elaborar les imatges pròpies.

NARRACIONS

I. L'infant

El quadre pel qual es penetra al parc d'atraccions està inspirat en la primera carta del *Taroquis*. Es tracta de la imatge d'un jugador, imatge que sempre s'ha associat amb la inversió de la realitat, l'escamoteig i el truc. És parent del prestidigitador i obre una via d'irracionalitat que permet entrar en la dimensió de la meravella, propícia per al record infantil.

II. L'enemic

La "paràlisi" que domina bona part del relat permet recrear situacions en què moltes emocions perden càrrega, pel fet d'alentir la dinàmica de la imatge. És així com es pot generar un clima de reconciliació, afegint que qui "perdona" es troba en situació de superioritat respecte d'aquell que, en un altre moment, portava la iniciativa, és a dir, d'aquell que "ofenia".

III. El gran error

L'escena dels bombers com a agents i executors de la justícia està inspirada en el *Fahrenheit 451* de Bradbury. En aquest cas la imatge està tractada com contrast amb la pena de mort per set en el desert. La mateixa idea permet desenvolupar l'absurd del judici en què l'acusat, en lloc de descarregar la seva suposada culpa, "carrega" la seva boca amb un glop d'aigua.

Quan el Secretari conclou dient: "El que he dit, he dit", no fa res més que seguir les paraules de Pilat i recordar aquell altre judici surrealista.

Els ancians que personifiquen les hores estan inspirats en l'“*Apocalipsi*” de Lawrence.

El tema de les ulleres que inverteixen és molt conegut en psicologia experimental i ha estat citat entre d'altres per Merleau-Ponty a *L'estructura del comportament*.

V. La parella ideal

La imatge del gegant està inspirada en el *Gargantua i Pantagruel* de Rabelais. El cant rememora les festes del País Basc i les cançons amb què es passejaven “gegants i capgrossos”.

La imatge hologràfica recorda les projeccions de *La fi de la infantesa* de Clarke.

Tota la qüestió de la recerca i l'al·lusió al “no miris enrere”, es recolza en la història d'Orfeu i Eurídice en l'Hades.

VI. El ressentiment

L'argument està tractat dins d'un context clàssic, encara que les escenes de la ciutat recorden Venècia, o tal vegada Amsterdam.

La recitació del primer cor és una modificació de l'*Himne a Tanatos*, que diu: “Escolta'm, oh Tanatos! El teu imperi il·limitat arriba onsevolga a tots els éssers mortals! De tu depèn el termini a la nostra edat concedit, que la teva absència perllonga i la teva presència ultima. El teu son perenne aniquila les multituds vives i d'elles l'ànima gravita per atracció cap al cos que tots posseeixen qualsevulla que sigui la seva edat i el seu sexe, donat que cap no escapa al teu poderós impuls destructor”.

La recitació del segon cor es basa en l'*Himne a Mnemosina* que diu: “Tu tens el poder de despertar el letàrgic unint el cor al cap, deslliurant la ment del buit, vigoritzant-la i estimuland-la, allunyant les tenebres de la mirada interna i l'oblit”.

Pel que fa al diàleg amb l'espectre, aquest últim diu al final: “Adéu d'una vegada! La cuca de llum ja anuncia la proximitat de l'alba i comença a empal·lidir el seu fulgor indecís. Adéu, adéu, adéu. Recorda'm!”. Textual de l'acte I, escena V de *Hamlet* de Shakespeare que es refereix a l'ombra del pare que revela al Príncep els qui van ser els seus assassins mitjançant el verí.

La barca, que també és una carrossa fúnebre, recorda l'arrel de “carnaval” (*carrus navalis*). Aquelles carrosses negres, de vegades decorades amb grans ostres o petxines, que portaven el fèretre en el seu interior i sovint anaven cobertes amb flors, rememoren el viatge aquàtic. Els jocs amb flors i aigua de les *Lupercals* romanes tenen el mateix antecedent. Aquí es tracta de disfresses i conversions on, al final del relat, l'ombrívol Caront, que torna de l'illa dels morts, es converteix en el jove conductor d'una llanxa esportiva.

Aquest conte és un complex joc d'imatges on cada element admet un estudi particular: ja sigui el mar immòbil; la barca suspesa sobre l'aigua; el mantell que crema; els cors; els xiprers (que donen ambient a illes gregues i cementiris), etc.

VII. La protectora de la vida

Està inspirada en la carta 21 del *Tarot*. En les cartes *Taroquis* apareix la imatge que més s'aproxima a la d'aquesta experiència, no passa el mateix amb la primera recopilació de Court de Gibelin o en el *Tarot dels bohemis* o en el pseudo Tarot egipci. Sobre l'*Anima Mundi* (anomenada "el món" en el *Tarot*) hi ha un gravat molt il·lustratiu en el llibre de Fludd *Utriusque Cosmi Maioris*, publicat el 1617. Jung també es refereix a aquest personatge en les seves *Transformacions i símbols de la libido*. Al seu torn, les religions no deixen de tenir en compte aquestes verges de les grutes. En aquest sentit, la Protectora de la Vida és una verge de les grutes amb elements del paganisme grec, com ara la corona de flors o el petit cérvol que li llepa la mà, que recorda Artemisa o la seva contrafigura romana, Diana. No seria difícil canviar la seva corona per una d'estels o posar els seus peus sobre una mitja lluna per ser en presència d'una verge de les grutes, però ja patrimoni de les noves religions que van desplaçar el paganisme.

L'ambientació de l'argument és tropical i això contribueix a ressaltar l'estranyesa de la situació. La qualitat de l'aigua que beu el protagonista recorda l'elixir de la joventut. Tots aquests elements combinats serveixen al mateix objectiu d'enaltir la reconciliació amb el propi cos.

VIII. L'acció salvadora

L'enrarament general de l'argument s'ha aconseguit destacant la no definició del temps ("no sé si clareja o si cau la nit"); confrontant espais ("Veig que el colós separa netament dos espais; aquell de què provinc, pedregós i esmorteït, d'aquest altre ple de vegetació i vida"); tallant la possibilitat de connexió amb altres persones o induint a una babèlica confusió de llengües ("Pregunto al meu company sobre què està passant. Em mira furtivament i respon en una llengua estranya: 'Rex voluntas!'"). Per acabar, deixant el protagonista a mercè de forces incontrolables (calor, terratrèmols, fenòmens astronòmics estranys, aigües contaminades, clima de guerra, gegant armat, etc.). Gràcies als recursos esmentats, en sortir el subjecte d'aquest temps-espai caòtic, pot reflexionar sobre aspectes menys catastròfics de la seva vida i fer propostes a futur de certa solidesa.

Els quatre núvols amenaçadors tenen per referència l'*Apocalipsi* de Joan de Patmos (6,2 a 6,9): "I vaig mirar, i heus ací un cavall blanc; i el que el muntava tenia un arc; i li fou donada una corona, i va sortir vencent i per vèncer. Quan obrí el segon segell, vaig sentir el segon ésser vivent que deia: Vine i mira. I sortí un altre cavall, roig, i a aquell que el muntava li fou donat el poder de treure de la terra la pau, i que es matessin els uns als altres; i se li donà una gran espasa. Quan obrí el tercer segell, vaig sentir el tercer ésser vivent que deia: Vine i mira; I vaig mirar i heus ací, un cavall negre; i el que el muntava tenia una balança a la mà...Quan obrí el quart segell, vaig sentir la veu del quart ésser vivent que deia: Vine i mira; I vaig mirar i heus aquí un cavall groc; i el que el muntava tenia per nom Mort i l'Hades el seguia".

IX. Les falses esperances

L'experiència s'inicia amb elements de la *Divina Comèdia* de Dante. Així, en el llindar de la famosa porta, Dante i Virgili, llegeixen:

*“Per me si va ne la cittá dolente,
per me si va ne l'eterno dolore,
per me si va tra la perduta gente.*

*Giustizia mosse il mio alto fattore:
fecemi la divina potestate,
la somma sapienza e'l primo amore.*

*Dinanzi a me non fur cose create
se non eterne, e io eterna duro.
Lasciate ogni speranza, voi ch' entrate”.*

(NdT: Josep Maria de Sagarra va traduir així aquest fragment: "Per mi aniràs a la ciutat sofrent, per mi aniràs cap a l'etern dolor, per mi aniràs amb la perduda gent. La justícia mogué el meu alt factor: va fer-me la divina protestat, la summa saviesa, el primer amor. Abans de mi res no va ser creat que etern no fos, i jo duro eternament. Deixeu tota esperança els que heu entrat!")

IX. El viatge

El desplaçament veloç de la bombolla recorda aquell viatge esplèndidament narrat per Stapledon a *El creador d'estrelles*. La descripció de l'efecte Doppler, en el canvi de color de les estrelles per efecte de la velocitat, queda dissimulada en l'experiència guiada amb aquestes frases: "Sento que augmenta la velocitat. Les límpides estrelles canvien de color fins a desaparèixer en l'obscuritat total".

Heus ací una consideració curiosa: "Com si fóssim impulsats per un gran elàstic, partim en línia recta. Crec que anem en direcció a Beta Hydris o, tal vegada, cap a NGC3621 (?)". Per què s'anoten aquestes adreces còsmiques? Si en el moment de la descripció el sol s'està ponent ("Cap a l'abisme és de nit; cap a la plana, els últims raigs de sol fugen en múltiples tonalitats"), n'hi ha prou amb saber a quina hora local té lloc l'esdeveniment. En tenir l'antecedent que aquesta obra fou escrita a mitjans de 1988 (és a dir, com a dia central el 30 de juny) i que el lloc en què es va redactar aquesta experiència està ubicat a 69 graus longitud oest i 33 graus latitud sud, l'hora local corresponia a les 19 (retardada quatre hores respecte a la GMT). En aquell moment, el punt d'elevació de 90 graus (és a dir, aquell que estava sobre la bombolla i cap al qual es dirigia aquesta en línia recta) ens mostrava un cel que entre la constel·lació austral de Crux i la de Corvus, propera a Antliae, podia molt bé definir diversos objectes celestes. Entre ells els més destacats són justament Beta Hydris i NGC 3621. Amb totes les rareses que presenten les *Experiències guiades*, aquesta llicència astronòmica no està fora de lloc.

Respecte al cos en moviment, es diu: “Avanço fins arribar a un pla en el centre del qual veig un gran objecte mòbil, impossible de capturar amb la mirada, perquè en seguir una direcció qualsevol en la seva superfície, aquesta acaba embolcallada en l’interior del cos. Em marejo i aparto la vista”. Sens dubte, la descripció recorda algunes construccions topogràfiques de la geometria moderna i que s’han plasmat en objectes “envolupants”. En la posada en moviment d’aquest tipus de cos es produeix un efecte desconcertant. Recordem el gravat en fusta (imprès en quatre planxes) de la cinta de Moebius d’Escher; per acostar-nos a la idea central: aquest treball, per bé que estàtic, ens deixa la sensació de superfície paradoxal i de percepció paradoxal. Hofstadter en el seu *Gödel, Escher, Bach* explica: “En el concepte de bucles estranys, hi va implícit el d’infinít, doncs, quina altra cosa és un bucle sinó una manera de representar de manera finita un procés inacabable? I l’infinít representa un vast paper en els dibuixos d’Escher. En ells acostumen a veure’s còpies d’un tema determinat, que s’acoblen les unes a les altres i constitueixen així els anàlegs visuals dels canons de Bach”. D’acord amb això, l’objecte de l’experiència guiada seria un “bucle en moviment”.

JOCs D’IMATGES

VI. Les disfresses

Són nombrosos els elements que recorden *Alícia al país de les meravelles* i *A través del mirall* de Carroll. Recordem les expansions i contraccions d’aquest passatge: “D’acord, m’ho menjaré – diu Alícia – si em fa més gran, podré abastar la clau; si em fa més petita podré passar per sota la porta. D’una manera o d’una altra entraré al jardí, passi el que passi!... En va menjar un bocí i es va preguntar amb ansietat: en quin sentit? posant-se la mà sobre el cap per percebre si s’allargava o s’escurçava”. I en aquest altre fragment, les transformacions de l’espai: “Suposem que el vidre s’ha tornat tan tènue com la gasa, de manera que podem passar-hi a través. Caram! Ara s’està convertint en una mena de boira, serà força fàcil travessar-lo...”. També a *El senyor dels anells* de Tolkien trobem les modificacions de les imatges al mirall màgic, com succeeix en quasi tota la mitologia universal. Pel que fa a la transformació de l’ésser humà en animal, una línia sense interrupció connecta les més antigues tradicions amb la *Metamorfosi* de Kafka. De manera que aquests temes són àmpliament coneguts i aprofitats en la construcció de l’experiència.

VII. Els núvols

Aquest treball pren el mateix nom que la comèdia que Aristòfanes va fer representar en el 424 aC. En tota l’experiència hi ha un rerefons alegre i burleta, en homenatge a la intenció de l’obra grega. La veu que s’escolta en començar contrau en una mateixa explicació les “Gènesis” de tres obres importants. Així, el *Cantar de la creació* de Rigveda ens diu: “Aleshores no hi havia allò que existeix ni allò que no existeix; no hi havia regne de l’aire, ni del cel, més enllà d’ell”. Pel que fa a “...les

tenebres estaven sobre la faç de l'abisme" és textual del llibre primer de Moisès (Gènesis 1,2). I referent a "no hi havia éssers humans, ni un sol animal, ocell, peix, cranc, fusta, pedra, caverna, barranc, herba, selva", correspon al *Popol –Vuh* (Llibre del Consell dels Indis Quitxés segons manuscrit de Chichicastenango). La frase: "no hi havia galàxies ni àtoms" ens ubica a l'altura del periodisme actual, comentant la teoria del Big-Bang. I, per acabar: "...tampoc no hi havia allà supermercats", es tracta de l'explicació que va donar una nena de quatre anys. L'anècdota és aquesta: - Diques, Nancy, com era tot abans que comencés el món? "No hi havia papa, ni mama – va dir la petita – tampoc no hi havia allà supermercats".

IX. El miner

L'homenet de la mina és un gnom, personatge de les profunditats molt difós en llegendes i contes europeus. Segons és tractat en aquesta experiència, el gnom és una al·legoria dels impulsos cenestèsics viscerals traduïts a imatge visual.

ÍNDEX

Experiències guiades

Primera part: narracions

- I. L'infant
- II. L'enemic
- III. El gran error
- IV. La nostàlgia
- V. La parella ideal
- VI. El ressentiment
- VII. La protectora de la vida
- VIII. L'acció salvadora
- IX. Les falses esperances
- X. La repetició
- XI. El viatge
- XII. El festival
- XIII. La mort

Segona part: jocs d'imatges

- I. L'animal
- II. El trineu
- III. L'escura-xemeneies
- IV. El descens
- V. L'ascens
- VI. Les disfresses
- VII. Els núvols
- VIII. Avanços i retrocessos
- IX. El miner

Notes a Experiències guiades